

ILMAILUALAN UNIONI IAU:N JÄSENLEHTI

Unioni

18.4.2008

NRO 2

Kotimaa kun taakse jäi s. 14

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Asiantuntemusta ilmailulaitteiden ylläpidosta
- 6 Insta DefSec
- 7 SAK:n tulevaisuusblogi avattu
- 8 Edunvalvojat opissa
- 10 Turva ylitti tavoitteet ja paransi palveluita

12 Jos kultaa kaivannet

- 14 Kotimaan asemilla henkilökunta on kovassa pyöryksessä
- 15 Työllistyminen nopeutuisi työttömyysturvaa parantamalla
- 16 Vastakkainasettelun aika on tuki
- 17 Työeläkeote on arvopostia
- 18 IAU nelijalkautui Kittilään eli sirkus saapui kaupunkiin
- 19 Odotuspäivien palkka
- 19 SAK:laiset ammattiliitot avasivat sähköisen liittymiskanavan
- 20 Tulopolitiikkaa kehitettävä, ei romutettava
- 21 Työsuojelukoulutus käynnistyi
- 22 Vaka Vanha Ville
- 25 Kolumni
- 27 Kiusattujen kokemuksista selviytymismalleja
- 27 Finnairin ydinliiketoimintaa?
- 27 Sukset samaan suuntaan
- 27 Hyödyllisiä linkkejä
- 28 Edunvalvonta on joukkuepeliä rastilta toiselle
- 30 Pakina
- 31 Palkkausjärjestelmä puhutti ITA:n kevätkokouksessa
- 31 Väärin sodittu
- 31 Näinköhän sinut löydän
- 32 IAU:n kesäpäivät elokuussa Tampereella
- 33 Suojaa silmäsi iskuilta
- 33 Anna palautetta!
- 34 Sinikka Hakala eläkkeelle
- 34 Kuvakulma
- 35 Pellen päiväkirja

KANSIKUVA: Imaistaanko kotimaan lentoasemat lopullisesti työehtokeinottelun mustaan aukkoon?

Unioni

Levikki 4600
12. Vuosikerta

Julkaisija
Ilmailualan Unioni IAU ry

ISSN
1795-2840 (Painettu)
1795-343X (Verkkoalehti)

Päätoimittaja
Juha-Matti Koskinen
Puh. (09) 47857 225

Toimitussihteeri
Pekka Kainulainen
Puh. 040 528 8166
pekka.kainulainen@iau.fi

Toimituskunta
Markus Berg
Arto Kujala
Erkki Luoto
Ari Miettinen

Kirjeenvaihtaja
Vesa Suni

**Varsinais-Suomen
Kirjeenvaihtaja**
Tuomo Oksanen

Toimitus
John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI
Fax. (09) 47857 250

Osoitteenmuutokset
Liiton jäsenistön osoitteenmuutokset päivittyvät automaattisesti postiin/väestörekisteriin tehdyn ilmoituksen perusteella. Muut osoitteenmuutokset voi toimittaa mieluiten sähköpostitse osoitteeseen iau@iau.fi.

Ilmestyminen
Lehti ilmestyy v. 2008 kuusi kertaa.
Ilmestymisaikataulu sivulla 34.

Aineisto
Toimitus ei vastaa pyytämättä lähetettyistä aineistoista eikä palauta niitä.

Ulkoasu
Sign Design/Sanna Kallio

Paino
Sälekarin Kirjapaino Oy, Somero

Kansikuva
Arto kujala

Miksi liitto ei tee mitään?

Ilmailualan Unionin ja Palvelualojen Toimialaliiton yhteinen taival on pitkä, mutta kivinen. Se kiveys on rakennettu keskinäisestä luottamuksesta. Sen takana on hyväksytty tietous yhteisestä veneestä ja vaihtuvista soutuvuoroista. Työehtosopimuksemme piiriin soveltuvaa luotettavaa tietoa on saatavissa molemmista lähteistä: Virka-aikoina normaaliin tapaan, ja usein myös sen ulkopuolella.

Sopimukset, jotka solmitaan, tai suositellaan solmittavaksi, ovat yleensä käyneet läpi, paitsi molempien liittojen esipesun, myös yhteisen linkouksen. Osapuolet ovat tietoisia, että ei lopputulos läheskään aina mikään timantti ole, vaan on se huolella hierottu. Sama käsittely pätee erimielisyyksiin. Ylimalkaan kaikkiin kysymyksiin, jotka nousevat esille neuvottelukierrosten välillä. Ne tahot, jotka yrittävät rakentaa keinotekoisia vastakkainasettelua tämän järjestelyn ympärille, ovat ehkä tietämättömiä aidosti vallitsevasta näkemyserosta. Palvelualojen Toimialaliitto on työnantajajärjestö. IAU on työntekijäjärjestö. Tämä asetelma vain korostaa luottamuksen ilmapiiriin ylläpitämisen tarvetta.

On olemassa toinenkin, suoran yhtiökohtaisen sopimisen linja. IAU on solminut pyöreästi parikymmentä paikallista sopimusta vuoden 2008 alusta lukien. Näistä noin puolet täyttää lyhentämättä toimivan sopimuksen tunnusmerkistön. Jäljelle jäävistä sopimuksista karkea puolet saadaan toimiviksi jonkin ajan kuluessa, tarkentavien puheenvuorojen jälkeen. Se osuus, joka jää jäljelle edustaa suurta haastetta edunvalvonalle, lue: toinen sopijaosapuoli ei alun alkaenkaan ollut aikeissa tekemäänsä sopimusta kunnioittaa.

Erityisen huolestuttava on eräiden 'yhteistyökumppaneiden' viime aikoina omaksuma linja, jossa sopimusten noudattamattomuus yritetään selittää henkilöstölle IAU:n edustajien, luottamushenkilöiden, kykenemättömyydellä valvonta-tehtäväänsä. Tämä on argumenttina niin mieletön, että siihen on lähes mahdotonta vastata vakavasti. Yritämme kuitenkin. Sopimuksessa on kaksi osapuolta, joilla on paitsi omat, myös yhteiset velvollisuudet. Yhteisistä velvollisuuksista tärkein lienee velvollisuus nähdä sopimuksen tarpeellisuus ja siten olla valmis sitä kunnioittamaan.

IAU, sen hallitus ja paikalliset edustajat eivät ole sopimusautomaatti. Toivomme tämän tulevan ymmärretyksi.

Ilmailualan Unionin ja Palvelualojen Toimialaliiton yhteinen taival on pitkä, pidempi kuin taipaleemme useimpien yritysten kanssa. Yhteisen hyvän nimissä olisi eduksi jos ainakin Palvelualojen Toimialaliittoon järjestäytyneet yritykset ryhtyisivät tarpeellisiin toimiin työrauhan ylläpitämiseksi. Säästysimme sitten myöhemmin kysymyksiltä: Miksi liitto ei tee mitään ja niin edelleen.

Pekka Kainulainen

”

Sopimuksessa on kaksi osapuolta, joilla on paitsi omat, myös yhteiset velvollisuudet.

”

Asiantuntemusta ilmailulaitteiden ylläpidosta

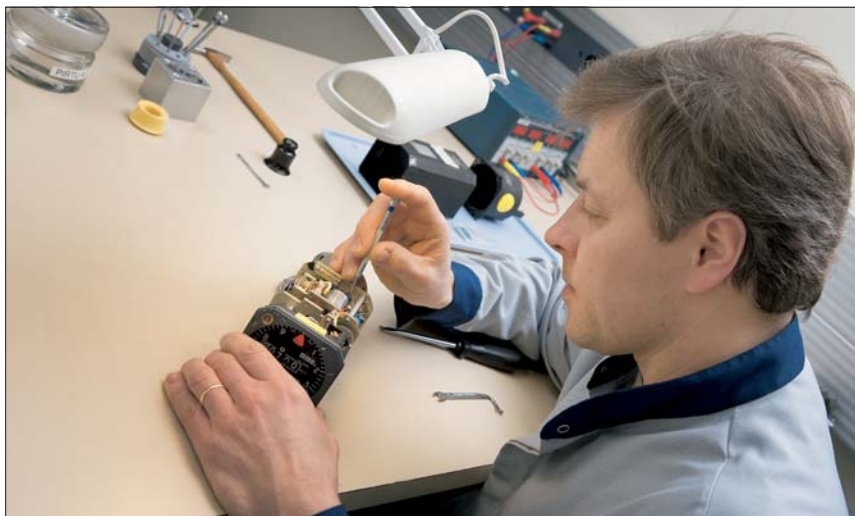
■ Insta Group Oy on tamperelainen perheyrius, joka on aloittanut toimintansa vuonna 1960 toiminimellä Mattsson & Kumppanit. Tänä päivänä Instan toiminta jakautuu kahteen päätoimi-alueeseen: teollisuusautomaatioteknologiaan (Insta Automation Oy) sekä puolustus- ja turvallisuusteknologiaan (Insta DefSec Oy). Insta Automation tuottaa palveluja automaatioinvestointien koko elinkaarelle: suunnittelu, valmistus, asennus, käyttöönotto, ylläpito, uusinnat, eli on sähköautomaation täyden palvelun talo sekä johtava teollisuus- ja prosessiautomaation toimittaja Suomessa. Insta DefSec tarjoaa ratkaisuja ja palveluja verkostokeskeisiin johtamis- ja tietoliikennejärjestelmiin sekä sähköisen liiketoiminnan verkottumiseen ja vahvaan tietoturvaan sekä puolustusjärjestelmien integrointi- ja ylläpitopalveluja.

Ylläpitotoiminta

Ilmailulaitteiden ylläpitotoiminta on aloitettu vuonna 1972 viiden henkilön työpanoksella Instrumentointi Oy:n Ilmailuosaston nimellä. Käytännössä koko Insta DefSec Oy:n toiminta on lähötoisin Ilmailuosaston käynnistämistä toiminnoista ja toimintaan liittyy tällä hetkellä noin 300 henkilöä, joista noin 70 henkilöä ylläpitotoiminnassa. Nykyiseltä nimeltään Avionics & Logistic Support (A&LS) liiketoimintayksikkö toimii Insta DefSec Oy:n huoltopalve-

Elektroniikkakorjaamon mekaanikko Mikko Pollari valmisteleo auto-maattista testausasemaa Hornet laitteen piirikortin testaukseen.

Laitekorjaamon mekaanikko Jari Heikkilä kiinnittää osaa kellosepän tarkkuudella korkeusmittarin koneistoon.

Laitekorjaamon mekaanikko Timo Rekola testaa hyrräyksikön toimintaa testauslaitteistoon kuuluvan tietokoneen avulla.

lukeksena tuottaen järjestelmäylläpito- ja tukipalveluita eri puolustushaaroille (ilma-, maa- ja merivoimat) sekä ilmailulaitteiden siviili- ja sotilasilmailun huoltotoimintavaatimusten mukaisesti. Myyntiyksikkö edustaa useita ilmailu- ja erikoiselektroniikkalaitteita valmistavia yhtiöitä ja toimittaa siviili- ja sotilasilma-alusten avioniikkalaitteita sekä MIL-standardien mukaisia komponentteja.

Logistiikkapalvelut

Logistiikkayksikkö määrittelee yhteistyössä asiakkaiden ja toimittajien kanssa puolustusteknologiaan liittyvien järjestelmäinvestointien elinjakson hallinta- ja ylläpitomenetelmiä, jotka alkavat hankkeiden määrittelyvaiheesta ja jatkuvat aina järjestelmän käytöstä poistamiseen saakka.

Järjestelmäylläpito- ja tukipalvelut

Järjestelmätuki suunnittelee ja toteuttaa lähinnä puolustusvoimien hankkeisiin

liittyviä ilmailu-, ase-, testaus- ja simulointijärjestelmien järjestelmä- ja laitemuutoksia sekä niiden versionhallintaan, tukipalveluihin ja dokumentaation liittyviä toimintoja. Järjestelmätukeen oleellisesti liittyvä ympäristötestauspalvelu sisältää täristys-, sääkaappi- ja alipainetestausten suunnittelun, toteutuksen sekä raportoinnin.

Laitehuoltopalvelut

Laite- ja elektroniikkakorjaamon ilmailulaitteiden huoltovalmius kattaa siviili-ilmailutoimiluvan mukaiset laitteet sekä vastaavat sotilasilmailulaitteet. Huoltotoiminnan piiriin kuuluu myös ase- ja erikoiselektroniikan korjauspalvelua puolustusvoimien eri aselajeille ja teollisuudelle. Laiteylläpito sisältää laitteiden testaukset, huollot, vianetsinnät ja muutostyöt. Huoltovastuullamme on esimerkiksi pääosa ilmavoimien F-18 Hornet hävittäjän avioniikkalaitteista.

MARKO HEIKKILÄ

IAU Insta Group Oy:ssä

■ Laitehuoltoa, tukipalvelua ja osin myös järjestelmäylläpitoa toteuttaa pääsääntöisesti Ilmailualan Unioniin kuuluva lähinnä ammattioppilaitoksissa peruskoulutuksensa saanut henkilöstö, joka on hankkinut ilmailualan laitehuollon laajan lisäosaamisensa laitevalmistajien kurssien ja työn yhteydessä annetun koulutuksen avulla. Laitekorjaamon henkilöstön tehtävänimikkeisiin kuuluvat esimerkiksi; ryhmäesimiehet, huoltotodisteen antajat, mittarimekaanikot, elektroniikkamekaanikot ja koneistajat sekä tukipalvelun piiriin kuuluvat materiaalisihteerit ja varastohenkilöt.

Voimme tuoda esiin pienen työpaikkamme näkemyksiä ja mielipiteitä liittoyhteisössä, toteaa pääluottamusmies Marko Heikkilä. ►

Insta DefSec

IAU:n pääluottamusmiehen silmin nähtynä

■ Saadessani ehdotuksen kirjoittaa tustusta ja pitkäaikaisesta työpaikastani Unioni-lehden seuraavaan numeroon, mietin mitä siitä kertoisin. Mikä Insta oikeastaan on?

Monelle se on tuntematon yritys, joka yleensä kysyttäessä yhdistetään erääseen optikkoalan yritykseen.

Ulkoapäin katsottuna se on tyypillinen nykyaikainen teknologia-yritys korkealla vartiointiaidalla ympäröitynä, mutta sisällä toimii osaavien ammattilaisten tiivis yhteisö. Sitä 'Insta' nykyisin on.

Itse työskentelen pääluottamusmiehenä A&LS osastolla, (entinen Ilmailuosasto), jossa nykyisin työskentelee noin 70 eri osajaa pääosin laitehuollon ja siihen liittyvän tukitoiminnan ympärillä.

Yhteistoiminta eri henkilöstöryhmien välillä sujuu yleensä hyvässä yhteishengessä, se on toimivan korjaamokoneaisuuden edellytys.

Pitkä kokemus alalta, perheyrittäjien ilmapiiri ja ainakin vielä myönteiset tulevaisuuden näkymät jatkuvan työn merkeissä, ovat olleet niitä asioita, jotka ovat pitäneet porukan yhtenäisenä ja lojaalina työnantajalle. Toivottavasti tulevaisuudessakin on näin.

Itse olen toiminut osastomme pääluottamusmiehenä viime syksystä alkaen, edellisen pääluottamusmiehen

vaihdettua sopimusalaan. Vakanssiin astuttuani olen joutunut opettelemaan monia asioita kantapään kautta, toivon mukaan se ei ole näkynyt jäsenistömme edunvalvonnassa.

Pääluottamusmiehen toimien tilinpäätöksessä näkyy ennen kaikkea tasapuolisuus ja oikeudenmukaisuus.

Ammattiosastomme Insta RepAir ry

Pirkanmaan lentokonemekaanikot, ILMEK ja vuoden 2007 alusta alkaen Insta RepAir ry. Siinä lähihistoriaamme kuuluvat ammattiosastot.

Kahdessa edellisessä olimme hiljaisena vähemmistönä lennostojen muodostaessa ammattiosastojen rungon, ja me mukana liikkuen, tietoa saaden, sitä mukaa kuin sitä meille annettiin.

Vuoden 2006 lopulla tuli tieto, että jäämme 'rannalle', kun ILMEK ry liittyy Pardiaan vuoden 2007 alusta. Tieto sai meidät heräämään ja miettimään omaa tulevaisuuttamme IAU:n organisaatiossa.

Vanhimmat muistivat kytköksen sen aikaiseen ilmailun tekniikkaan Finnaissa, se ja mahdollisuus, sekä kykymme toimia meitä lähellä olevissa ammattiosastoissa sai meidät miettimään mahdollisuutta IAU:ssa omana ammattiosastona.

Myöntävän lupauksen kuultuamme rakensimme nopeaan tahtiin johtokunnan. Puheenjohtajaksi valitsimme Instan työsuojeluvaltuutettuna tulleeksi **Pekka Reinolan**. Hänen avullaan saimme palapelin valmiiksi ja IAU:lle esiteltäväksi.

Ammattiosastomme saavutti paikan sekä edustajistoon, että hallitukseen. Näiden instituutioiden kautta voimme nyt tuoda esiin pienen työpaikkamme näkemyksiä ja mielipiteitä liittoyhteisössä.

Lisäksi vuoropuhelu muiden ammattiosastojen edustajien kanssa tuo erilaisia toimintamalleja myös oman yrityksemme käytettäväksi, monessakin eri mielessä.

Pekka Kainulainen

SAK:n tulevaisuus-blogi avattu

■ Takana upea menneisyys ja saavutukset, edessä hiipuminen, surkastuminen, muumioituminen?

SAK katsoo nyt itseään tarkasti peilistä ja miettii, miten sen pitäisi muuttua, jotta ammattiyhdistysliike on tulevaisuudessakin elinvoimainen. Peilin pitelijöiksi toivotaan kaikkia, joita kiinnostavat paremman työelämän ja oikeudenmukaisemman yhteiskunnan rakentaminen.

SAK:n tulevaisuushankkeeseen liittyvä SAK 2025 -blogi on nyt avattu osoitteessa: <http://blogit.sak.fi/sak2025/>. Tämän blogin kautta kuka tahansa voi osallistua keskusteluun siitä, miltä suomalainen työelämä ja ammattiyhdistysliike näytävät tänään ja millainen ay-liikkeen tulisi olla vuonna 2025. Blogikirjoituksia voi vapaasti kommentoida kirjoitusten lopusta löytyvän kommenttilomakkeen avulla.

SAK:n blogisivustolta löytyy myös Palkkatyöläisen toimituksen Pätkätyöläinen-blogi, jossa pohditaan ajankohtaisia asioita SAK:sta, ay-liikkeestä, työelämästä ja muista kiinnostavista aiheista. Myös tämän blogin kirjoitukset ovat vapaasti kommentoitavissa.

Kaikki SAK:n blogit löytyvät osoitteesta: <http://blogit.sak.fi>.

"Miten käy tasa-arvoon pyrkivän palkkapolitiikan nykyisen liittokierroksen jälkeisessä maailmassa?"

– Olli Koski blogissaan

Tällä hetkellä meillä on meneillään erillinen koulutuspaketti, jonka myötä ns. vanhan teknologian osaajat koulutautuvat ja toivon mukaan siirtyvät laajemman osaamisensa myötä uuden teknologian piiriin.

Samoin kuin muissakin ilmailualan teknisissä yrityksissä, uusien työntekijöiden rekrytointi on vaikeaa alalle koulutettujen ammattilaisten vähäisyyden vuoksi. Kenties alamme ja yrityksemme tunnettavuus voisi olla parempi.

Toivon mukaan tämä kirjoitus osallistaa lisäisi tunnettavuuttamme ja lisäisi halukkuutta rekrytoitua yhdeksi ilmailualan osaajaksi Pirkanmaalle.

Yksi kanava osaajien saamiseksi on Tampereen ammattiopisto, josta meil-

le tulee ammattikoulu opiskelijoita työharjoittelun merkeissä tutustumaan nykyaikaiseen ilmailun teknologiaan.

Lopuksi:

Viimeinen reilu puolivuotiskausi on tuonut tullessaan runsaasti uusia asioita, oppimista, neuvotteluja monella eritasolla, matkustelua hallituksen kokouksiin, sekä jatkuvaa vapaa-ajan ongelmia, joka toivon mukaan asettuu keväisen auringon saapuessa Pirkanmaan taivaalle.

Tähän lopuksi toivotan kaikille lukijoille mukavaa kevään jatkoa.

MARKO HEIKKILÄ

Pääluottamusmies

IAU:n hallituksen jäsen

Edunvalvojat opissa

Liiton toimistolla pidettiin 11.3.2008 tilaisuus, johon oli kutsuttu kaikki sopimusalan luottamus- ja työsuojelumiehet ja -naiset.

Maija-Liisa Antila **Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisesta**

kertoi työkyvystä ja sen arvioinnista, sekä kuntoutusjärjestelmistä.

Hän kertoi mm. että keskimääräinen eläköitymisikä on alle 60 v. Eläkeiän muuttamisella 63-68 vuoteen tavoitellaan nimenomaan tuon keskimääräisen eläköitymisiän saamista korkeammaksi.

Sairausloman pitkittyessä tulee työntekijän kuntoutus aloittaa tarpeeksi aikaisin, jolloin tulokset ovat myös parhaita. Kuntoutusta on mahdollista saada työeläkeyhtiöiden, Kelan, liikenne- ja tapaturmavakuutusyhtiöiden, sekä työhallinnon kautta. Työterveyshuollosta voi tarvittaessa kysyä eri mahdollisuuksista ja yhteistyö sen kanssa on muutenkin tärkeää. Esimiesten, työkavereiden ja luottamushenkilöiden tulee tukea kuntoutusta tai mahdollista uudelleen sijoitusta. Aloitteellinen tulee olla myös yksilön itse. Työnantajien kannatta panostaa henkilöstönsä kuntoutumiseen taloudellisten syiden ja toiminnan sujumisen takia.

Antila kertoi myös kohdennetusta sairauskuluvakuutuksesta. Työnantaja voi ottaa tällaisen jotain tiettyä sairautta varten. Tällöin työntekijä voisi nopeasti mennä hyvään hoitoon ja palata näin nopeammin takaisin töihin.

Lisäksi hän totesi, että työnantajan kannatta panostaa työhyvinvoinnin kehittämiseen ja henkilöstön kuntouttamiseen. Sairastamisen vähentyminen voi merkittävästi vähentää kuluja.

Timo Koskinen SAK:sta

esitteli lyhyesti työsopimuslakia. Hän kertoi että noin 90% työvoimasta on yleissitovien työehtosopimusten piirissä.

Arto Kujala

Eläkevakuutusyhtiö Ilmarista edustavan Maija-Liisa Antilan mukaan kuntoutus tulee aloittaa tarpeeksi aikaisin, jolloin tulokset ovat myös parhaita.

*Ei pitäisi minkään ammattijärjestön pyrki-
myksiin kuulua sellainen sopimustoiminta,
jolla aikaansaadaan työntekijöille huonom-
mat työehdot, kuin mitä alan yleissitova
sopimus takaisi!*

Tämä kirvoitti keskustelun Airprosta, joka toimii alallamme noudattaen yrittäjäkohtaista, Pardian kanssa solmittua työehtosopimusta. Airpron työntekijöiden kannalta on erittäin valitettavaa, että Pardia päivittäisistä pyrkimyksistämme huolimatta solmi viime syksynä jälleen uuden sopimuksen Airpon kanssa. Tässä sopimuksessa työehdot ovat merkittävästi huonommat kuin Lentoliikenteen palveluja koskevassa yleissitovassa työehtosopimuksessa.

IAU on monin tavoin pyrkinyt vaikuttamaan tilanteeseen, mutta toistaiseksi tuloksetta. Toivoo sopii, että kun Airprota koskeva Pardian solmima sopimus päättyy, ei se enää solmi uutta. Ei pitäisi minkään ammattijärjestön pyrkimykseen kuulua sellainen sopimustoiminta, jolla aikaansaadaan työntekijöille huonommat työehdot, kuin mitä alan yleissitova sopimus takaisi!

Koskinen kertoi myös lakiuudistuksen jälkeen tulleista muutoksista. Tämän vuoden alusta lukien on työnantajan velvollisuus antaa työntekijälle selvitys työnteon keskeisistä ehdoista saatettu rangaistussäännösten piiriin.

Vuokratyötä koskeviin säännöksiin on tullut vuokratyötä selvittäneen työryhmän mietinnön myötä uudistuksia. Esimerkkinä mainittakoon, että jos käyttäjäryitys palkkaa käyttämänsä työntekijän palvelukseensa samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin ja sopii koeajasta, koeajasta olisi vähennettävä vuokratyösopimuksessa sovellettu koeaika. Koeaikaa ei siis tällaisessa tapauksessa saisi sopia täysimääräisenä.

Tärkeä uudistus on myös se, että säädetään käyttäjäryityksen luottamusmiesten ja työsuojeluvaltuutetun oikeudesta saada vuokratyöryitykseltä tarvittavat tiedot sekä edustaa vuokratyöntekijää erimielisyystilanteissa.

Anu-Tuija Lehto SAK:sta

kertoi syrjinnän ehkäisemiseen liittyvästä lainsäädännöstä.

Asiaa säädellään monessakin laissa, mutta tähän asiaan erikoistuneet keskeisimmät lait ovat kansainvälisiin

Esimerkki ammatinvaihdosta

■ Jukka on 48-vuotias lasityöntekijä, jonka käsi- ja rannevaivat hättäsivät raskaassa, runsaasti nostamista sisältävässä ja tapaturma-alttiissa työssä. Vaivoja ei useillakaan leikkauksilla saatu korjattua, vaan Jukka katsoi työn vaihdon ainoaksi vaihtoehtoksi.

Jukka haki ammatillista kuntoutusta Ilmariselta.

Myönteisen päätöksen saatuaan hän otti yhteyttä paikkakuntansa oppisopimuskeskukseen, koska pitkä teoreettinen uudelleen koulutus ei kiinnostanut. Jukalla oli pohjakoulutuksena peruskoulu, ja hän oli työskennellyt lasityöntekijänä lähes koko työikänsä. Vaihtoehtoja mietittyään Jukka kiinnostui viras-

tomestarin työstä ja löysi kotipaikkakunnaltaan työnantajan, joka oli halukas ottamaan hänet oppisopimussuhteeseen.

Ilmarinen hyväksyi Jukan suunnitelman kahden vuoden mittaisesta virastovahtimestarin oppisopimuskoulutuksesta. Oppisopimus tehtiin, oppisopimuskeskus järjesti tarvittavan teoriakoulutuksen ja Ilmarinen maksoi työnantajalle kuntoutusrahan oppisopimusajalta. Jukka sai koulutuksen ajalta palkkaa ja valmistuttuaan jatkoi työskentelyä virastomestarina oppisopimuskoulutuspaikassaan.

LÄHDE: Ammatillinen kuntoutus työntekijälle ja yrittäjälle, Ilmarinen 2/2008

Arto Kujala

SAK:n lakimies Anu-Tuija Lehto kertomassa tasa-arvoon liittyvistä asioista.

Arto Kujala

SAK:n lakimies, Timo Koskinen kertomassa työ sopimuslaista.

sopimuksiin pohjautuvat laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, sekä vuonna 2004 voimaan tullut yhdenvertaisuuslaki. Näitä molempia on noudatettava kaikessa työpaikalla tapahtuvassa toiminnassa, mukaan lukien

työehdoista sopiminen ja niiden soveltaminen.

Anu-Tuija kertoi tapauksista, joissa työnantaja on tuomittu laittomasta irtisanomisesta korvauksiin työ sopimuslain rikkomisen perusteella ja samalla

kertaa lisäkorvauksiin myös yhdenvertaisuuslain perusteella.

Tasa-arvo kysymyksissä on niin sanottu käännetty todistustaakka. Tämä tarkoittaa sitä, että jos työnantaja kohtaan esitetään syyte näissä asioissa, on työnantajan todistettava itsensä syyttömäksi, muutoin hänet tuomitaan syylliseksi.

Työnantajalla on oikeus niin sanottuun positiiviseen erityiskohteluun, mutta se ei saa johtaa muiden työntekijöiden syrjimiseen.

Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö tuntuu työnantajapuolella olevan vastatuudessa.

Tasa-arvoon liittyvä lainsäädäntö tuntuu työnantajapuolella olevan vastatuudessa. Tästä kertoo muun muassa työnantajapuolen viime syksyn tes-neuvotteluissa ilmenyt vastustus näitä asioita kohtaan. Valitettavasti tähän syylistyi myös oma vastakumppanimme, Palvelu-alojen Toimialaliitto. Toivotaan että se valvuu näissäkin asioissa seuraavaan kierrokseen mennessä, että saamme sopimukseemme lain tarkoittamat kirjaukset.

Lopuksi omalla porukalla

mietittiin vielä tämän päivän tilanetta.

Erityisesti RTG:n alueella tuntuu olevan ongelmia edelleenkin. Pitkämielisyyttä uusia yrityksiä kohtaan on vielä toistaiseksi riittänyt, mutta viesti kentältä tuntui olevan, että kohta alkaa mitta olla täysi!

ARTO KUJALA ja
PEKKA KAINULAINEN

Turva ylitti tavoitteet ja paransi palveluita

Ilmailualan Unionilla ja Keskinäisellä Vakuutusyhtiö Turvalla on yhteistyösopimus, jonka ansiosta liiton jäsenet ovat oikeutettuja vakuutusetuihin ja jäsenalennuksiin.

■ Liitto on vakuuttanut jäsenet kollektiivisella matkustajavakuutuksella sekä vapaa-ajan tapaturmavakuutuksella. Liiton nettisivuilta löytyy linkki Turvan sivuille, jossa puolestaan on liiton ottamien vakuutusten ehdot.

Palveluita kehitettiin asiakaslähtöisesti

Turva laajensi vuoden 2007 aikana palveluverkostoaan: uusia toimipisteitä avattiin eri puolille Suomea ja osa muutti uusiin, toimivampiin tiloihin. Henkilökohtaiseen asiakaspalveluun ja korvauspalveluihin rekrytoitiin uusia työntekijöitä.

Samaan aikaan panostettiin merkittävästi internetissä tapahtuvaan asiakaspalveluun. MAPPI-verkkopalvelu avautui ja internetin kautta lähetettävää vahinkoilmoituksia on jo yli 20 erilaista. Turvan puhelinjärjestelmä uudistettiin asiakaspalvelun parantamiseksi ja vuoden 2007 alussa otettiin käyttöön puhelimitse tehtävät vahinkoilmoitukset.

Syksyllä Turva uudisti valtakunnallisen puhelinpalvelunsa niin, että uusiin 01019-alkuisiin numeroihin soittaminen maksaa lankaverkosta vain paikallispuhelun hinnan kaikkialta Suomesta soitettaessa. Matkapuhelimesta soitettaessa puhelu maksaa operaattorin perimän matkapuhelumaksun verran. Valtakunnallisiin palvelunumeroihin soitettaessa ei peritä erillisiä palvelumaksuja.

Asiakasedut

Keskinäisen yhtiön tulos jaetaan takaisin asiakkaille omistaja-asiakkaiden alennuksina ja osa tuloksesta käytetään yhtiön vakavaraisuuden turvaamiseen.

Turvan asiakasedut ovat pysyviä ja ne karttavat asiakkuuden keston mukaan.

Vuoden 2007 aikana yksityishenkilöiden katkeamattoman omistaja-asiakas-suhteen kestoon perustuvat omistaja-asiakasalennukset myönnettiin Turvassa seuraavasti:

- yli vuoden jatkuneet omistaja-asiakkuudet -5 %
- yli 5 vuotta jatkuneet omistaja-asiakkuudet -7 %
- yli 10 vuotta jatkuneet omistaja-asiakkuudet -10 %

Perheen nuoret saavat vanhempiensa alennusedut muuttaessaan omaan kotiin ja ottaessaan vakuutukset Turvasta kuuden kuukauden kuluessa muutostaan. Vuonna 2007 Turvan myöntämien omistaja-asiakasalennusten määrä ylitti 4 miljoonaa euroa.

Vuonna 2007 Turvan markkina-asema vahvistui ja myynti ylitti vuodelle 2007 asetetut tavoitteet. Turvan toimitusjohtaja **Seppo Salisma** on tyytyväinen siihen, että Turvan kasvu oli erittäin vahvaa pääsegmentissä eli kotitalouksissa sekä siihen, että kasvu oli voimakasta kaikissa vakuutuslajeissa.

Turvan toimitusjohtaja Seppo Salisma on tyytyväinen Turvan kasvulukuihin.

Liitto MasterCard – yksi kortti, monta etua

- 1 000 – 5 000 euron luottolimiitti
- korotonta maksuaikaa keskimäärin 30 päivää
- käteisnostot sekä kotimaassa että ulkomailla
- Internet Ostoturva -vakuutus ja Kodinturva-vakuutus
- Avainasiakkaillemme kortti on maksuton

Lisätietoja saat verkkopankista osoitteessa www.nordea.fi tai soittamalla Asiakaspalveluun 0200 3000 (pvm/mpm) ma–pe 8–20, josta voit myös varata ajan konttoriimme.

Normaalihintaisen MasterCard-korttiluoton todellinen vuosikorko on 14,38%. Korko on laskettu käytössä olevalle 2 000 euron luotolle ja siinä on huomioitu pääkortin vuosimaksu 50 € (03/2008). Luoton myöntää Nordea Rahoitus Suomi Oy. Vakuutukset myöntää vakuutusyhtiö AIG Europe S.A. (sivuliike) Kasarmikatu 44, 00130 Helsinki.

Teemme sen mahdolliseksi

Jos *kultaa* kaivannet

Martti Nevalan kultakuumemittari näyttää 38.2 astetta.

■ **Kultakuume** on salakavala tauti. Joutuu kääntelemään kiviä, lapioimaan ja rännittämään, hyttysten, polttiaisten, hirvikärpästen, mäkäräisten ja paarmojen syötävänä. Siihen sairastuttuaan potilas joutuu siis lomalla töihin. Kyseisen tarinan minulle kertoi Martti (Mara) Nevala. Löysin hänet komposiittiasastolta. Päällisin puolin hän näyttää lähes vahingoittumattomalta.

Hetken hänen kanssaan puhuessani Mara istuu alas ja kertoo koko jutun. Viime syksynä Mara oli jälleen Lapissa vaeltamassa. Ehkä pelkkä vaeltaminen rupesi tympimään, ehkä Maran ystäväillä oli osuutta asiaan. Niin siinä vain kävi. Kulta rupesi jotenkin kiehtomaan. Ehkä nimenomaan kullan löytäminen omin käsin oli se viimeinen tikki. Siitä asti ei ole paluuta ollut. Kesällä nokka kääntyy jälleen kohti pohjoista. Sieltä Mara on lähdössä hakemaan henge-töntä, saivarettä, täitä ja luteita, hipuis-ta nyt puhumattakaan.

Alan aktiivisimmat harrastajat ovat perustaneet yhdessä kerhoja, joihin voi liittyä kuumeen iskiessä. Kerhossa vuotuiset kustannukset hoidetaan yhdessä, joten harrastus pysyy harrastuksena.

Oman valtauksenkin voi hankkia, mutta hinta huimaa sen verran päätä, ettei se kuulosta kannattavalta. Siihen kun lisää maahallituksen vuokran, maa-alueen vuokran, kaivostoimintaliiton maksun, jätemaksun ja muutaman muun laskun, niin vuotuinen kustannus pienellä valtauksella nousee lähelle viittätuhatta euroa.

Virallisten tietojen mukaan lapista löytyy vuosittain parikymmentä kiloa kultaa. Unssi kultaa maailman markkinoilla maksaa tuhat dollaria ja lapin kulta kaksinkertaisesti. Unssi on noin kolmekymmentä grammaa, joten siitä vain laskemaan. Todellisia määriä ei kukaan oikeasti ilmoita. Jos tai, kun jotain suurempaa löytyy, ei siitä Maran mukaan kukaan puhu. Vai tunteeeko joku jonkun joka on joskus saanut seitsemän oikein?

teksti: VESA SUNI

kuvat: Martti Nevalan kuva-arkisto

Martin kultahippu vaskoolissa (mittakaava valehtelee).

Vastaus kysymykseen: onko tietoa, on myönteinen, iloitsevat Martti ja Jussi.

Toisinaan myös kullanhuuhtajat huuhtellaan. Kuvassa kevyt kenttäsauna.

Kotimaan asemilla henkilökunta on

Monella kotimaan lentoasemalla on käyty toistuvia yt-neuvotteluja ja yrittäjät ovat vaihtuneet tiuhaa tahtia. Lentoyhtiöt tuntuvat kilpailuttavan maapalveluyhtiöt henkiahieveriin. Pelin henki on: hinta ratkaisee, laadulla ei ole niin väliä. Pyysimme Tuomo Oksasta selvittämään Turun tilannetta ja Taina Mikkolaa kertomaan Rovaniemen yt-neuvotteluista.

Turun RTG irtisanoi työntekijänsä

■ Aiemmin Northportin palveluksessa olleet RTG:lle siirretyt Turun lentoaseman työntekijät ovat jälleen muutoksen edessä. RTG Ground Handling Turku Oy on sanonut irti Turun lentoaseman työntekijänsä 1.9.2008 alkaen.

Irtisanominen koskee 14 vakituista työntekijää ja 3 osa-aikaista. Irtisanominen tapahtui karkauspäivänä, 29.2. Tieto aiheutti siinä määrin pahaa mieltä, että sairauslomiltakaan ei välttytty.

Pääluottamusmies **Tero Nurminen** kertoo, että tulevaisuudesta huolestuneet edunvalvojat olivat jo tätä ennen kyselleet yhtiön tase- ja tuloslaskelmia ja kun niitä oli saatu – vasta usean pyynnön jälkeen – niin ne olivat puutteellisia ja riittämättömiltä. Nyt sitten ilmoitettiin irtisanomisien syyksi tuotannolliset ja taloudelliset syyt eikä aikaisemman valossa voida olla varmoja, että yt-lain mukaiset perusteet olisivat olemassa.

Turun lentoasema on Varsinais-Suomen ainoa kansainvälinen lentoasema. Se on matkustajamääriltään Suomen viidenneksi suurin, vaikka matkustajamäärä oli välillä laskussakin. Tämän vuoden alusta matkustajamäärä on kuitenkin lisääntynyt neljä prosenttia. Rahtiliikenne on vilkasta ja tulevaisuuden suunnitelmiin kuuluu mm. Pietarin lentojen aloittaminen. Matkustajaterminaalin ja rahtiterminaalin lisäksi huhtikuussa avattiin toinen, halpalentoyhtiöille suunnattu matkustajaterminaali.

Pelkkä puhe ei riitä

YT-neuvottelussa kerrottiin, että RTG:n palveluja käyttänyt Finncom ei ole uusinut elokuussa päättyvää määräaikaista sopimusta Turun osalta. Paikallisten työntekijöiden mielestä asioita olisi voitu kuitenkin hoitaa huomattavasti vastuullisemmin tältäkin osin. Kun toimintojen jatkumisen muoto on toistaiseksi auki, niin nyt ollaan tilanteessa, jossa voidaan joutua vetoamaan työntekijöiden asemaan vanhoina työntekijöinä, että he työllistyisivät jatkossa.

Irtisanomisilmoitusta annettaessa valittiin siihen liittyviä asioita selvittämään työryhmä: **Antti Soininen, Tiina Jonkka, Tero Nurminen, Ari Vairinen ja Juha Levo**. Se on kokoontunut kerran, torstaina 20.3.

Sananhelinää ja puheita Turun kehittämistä tuntuu tätä ennen pidetyn yllä vain muodon vuoksi. Mistään henkisen tuen antamisesta ei ole ollut tietoaakaan. Kun paikallisia työntekijöitä luvattiin käyttää oman aseman (TKU-AP) asiantuntijoina ja kehittäjinä tulevaisuutta ajatellen, niin näinkään ei ole käynyt missään vaiheessa.

Usko työnantajapuolen toimien oikeudellisuuteenkin on kärsinyt mo-
neen otteeseen eikä luottamus työnantajapuoleen ole muutenkaan erityisen korkea. Northportinkin aikana oli paikallisesti vihjailtu, että handling-sopimuksien jatkosta ei ollut varmuutta. Toimitusjohtaja **Hienosen** mukaan Northportia perustettaessa sopimuk-

sia oli kuitenkin tehty viideksi vuodeksi. Silti Turussakin oli pidetty vuosittain ns. mini-yt-neuvotteluja, mikä oli vähintäänkin tarpeetonta ja luonnollisesti stressaavaa työntekijöille.

Työehtosopimuksia tuntuu kiertetyn tai jätetyn noudattamatta tietoisesti RTG:n aikanakin. Turussa on esimerkiksi osa-aikaisia työntekijöitä, vaikka Turun yksiköllä ei ole enää osa-aikasopimustakaan. Edunvalvojen työrauhaa on häiritty jopa uhkailemalla irtisanomisella ilman syytä. Uuden TES:in mukaisia korotuksia kaksiosaisten vuorojen korvauksiin saatiin odotella kuukausia, kunnes tehtiin erimielisyysmuistiot. Sen jälkeen ne asiat saatiin kuntoon. Tampereella on RTG:llä ollut melko lailla samanlaisia ongelmia työehtosopimusten noudattamisen suhteen.

Helsingin kakkoskenttä?

Pari vuotta sitten Finavian tuore varatoimitusjohtaja **Martti Huomo** arveli, varsinkin Finnairin kaukoliikenteen kasvaessa, että Helsinki-Vantaa tarvitsisi pianakin selkeää kakkoskenttää, ja että se olisi Turku.

Turussa arvellaan monista syistä, että lentoliikenne tuskin tulee siellä loppumaan, mutta jatko on luonnollisesti avoin, ja tilanne on jo aikaisemmin irtisanomisia ja monenlaisia muutoksia kokeneelle työntekijäjoukolle taas kerran erittäin ikävä.

Koonnut TUOMO OKSANEN

kovassa pyörityksessä

Irtisanomisia ja lomautuksia Rovaniemellä

■ Helmikuun viidentenä päivänä saimme henkilöstötiedotteen, jossa kerrottiin, että RTG Ground Handling Rovaniemi Oy aloittaa yhteistointitalain mukaiset neuvottelut 13.2.2008.

Neuvottelut koskivat Rovaniemen henkilökuntaa ja ne aloitettiin yhtiön tulevaisuuden toimintaedellytysten turvaamiseksi ja työn uudelleen järjestelemiseksi. Toisin sanoen kyseessä olivat tuotannolliset ja taloudelliset syyt.

Toimenpiteiden katsottiin voivan johtaa enintään 4 henkilön irtisanomiseen asiakaspalvelusta, osa-aikaistamisiin sekä mahdollisiin lomauttamisiin jotka kohdistettiin koko henkilökuntaan.

Säästöjä tavoitellaan

Ensimmäinen neuvottelupäivä oli 13.2.2008 ja tuolloin **Johan Juujärvi** ja **Antti Soininen** esittelivät yhtiön taloudellista tilannetta. Lentojen kokonaismäärä on vähentynyt vuodesta 2003 runsaasti. Chartereiden osalta siihen on vaikuttanut kilpailevien handling-yhtiöiden tulo Rovaniemelle. Finnairin joulun ja kevään lisävuorot ovat niin ikään huomattavasti vähentyneet kilpailevan yhtiön aloitettua reittilennot Rovaniemen ja Helsingin välillä.

Henkilökunnan lukumäärä on kuitenkin pysynyt ennallaan. Esitettyjen laskelmien mukaan nykyisellä henkilöstömäärällä oltaisiin vuoden lopulla reilusti miinukselle.

Pääluottamusmiehelle ja työsuojeluvaltuutetulle annettiin tehtäväksi tiedustella henkilökunnalta mahdol-

lisia vapaaehtoisia ratkaisuja ja tai hyviä ideoita säästötoimenpiteiksi.

Sovittiin, että neuvottelut käydään läpi mahdollisimman nopealla aikataululla ilman turhia viivytelyjä. Seuraavan kokouksen ajankohdaksi päätettiin 21.2.2008.

Toisella neuvottelukerralla keskusteltiin henkilökunnalta tulleista ehdotuksista. Tämän lisäksi yhtiön johdoto esitti asiasta oman näkemyksensä. Työntekijäpuolen esitykset korostivat henkilökunnan elämänvaiheiden erilaaisuutta ja tämän huomioonottamista. Tehdyt esitykset otettiin vaihtelevasti huomioon.

Keskusteltiin myös mahdollisuudesta vähentää työskentelevän henkilökunnan määrä saapuville koneilla minimiinsä. Seuraavaksi ja viimeiseksi kokouspäiväksi sovittiin 28.2.2008.

Ankea tunnelma

Viimeisenä neuvottelupäivänä tunnelma oli ankea ja vaihtoehdot vähissä. Työnantajapuoli kertoi päätöksensä: Rovaniemen asiakaspalvelusta irtisanotaan kolme henkilöä. Lisäksi osa-aikaistetaan neljä henkilöä määrääjäksi. Osa-aikaistamisissa pyritään ensisijaisesti huomioimaan mahdollinen vapaaehtoinen halukkuus. Lomautuksia ajoitetaan kesälle ja muulle hiljaiselle ajalle vuoden 2009 loppuun asti. Lisäksi tehdään organisaatiomuutoksia: Johan Juujärvi siirtyy RTG Ground Handling Oy:n palvelukseen ja hänen tilalleen asemapäälliköksi nimitetään 1.3.2008 alkaen Sami Ala-suutari.

TAINA MIKKOLA
pääluottamus mies

SAK:n Matti Huutola:

Työllistyminen nopeutuisi työttömyysturvaa parantamalla

■ Työttömyysturvaa parantaminen nopeuttaisi SAK:n hallituksen varapuheenjohtajan **Matti Huutolan** mukaan työllistymistä. Hän viittaa muun muassa Tanskan kokemuksiin, jossa työttömyysjaksot ovat teollisuusmaiden lyhyimmät. Tanskassa työttömäksi joutuneen työttömyyspäiväraha on 80 prosenttia ansioista.

– Työttömyyden aikaista taloudellista turvaa on pikaisesti parannettava myös Suomessa. Työttömyyspäivärahojen taso on meillä pohjoismaisittain surkea, ja työttömyyden alussa voi olla viikkoja korvauksetonta aikaa. Tavoitteena on oltava sellainen ansioturva, että työpaikan menettänyt voi täydellä teholla keskittyä uuden työn hakuun, Huutola painotti.

Huutola on eri mieltä Elinkeinoelämän Keskusliiton toimitusjohtajan **Leif Fagernäs**in kanssa työttömyysturvatasosta. Fagernäs nosti pääsiäisviikolla esille työttömyysturvatason porrastamisen.

Huutola vaatii, että päivärahojen parantamisen lisäksi luovuttaisiin myös lomakorvausten jaksotuksesta ja lyhennettäisiin alkukarenssia.

– Hyvä työttömyysturva ei ole työllistymisen este vaan pikemminkin apu nopeaan uudelleen työllistymiseen, Huutola korosti.

Huutola puhui Metalliliiton osasto viiden 120-vuotisjuhlassa Helsingissä lauantaina 29.3.2008.

SAK/viestintä

Vastakkainasettelun aika on toki

■ Alitalian värikkäissä vaiheissa ammattiliitot näyttäisivät olevan sanomassa viimeisen sanan yhtiön kohtalosta. Vastakkainasettelu pelikentällä on kuitenkin kaikkea muuta kuin tavanomainen. Keskustavasemmistolaisen hallituksen Alitalian pelastajaksi havitteleva Air France-KLM asetti kaupan ehdoksi 2100 työntekijän irtisanomisen 18000 työntekijän joukosta. Sanerauspaketti ei tyydyttänyt neuvotteluissa työntekijöitä edustanutta kahdeksaa ammattiliittoa, joten ne ilmoittivat, etteivät hyväksy kaupan reunaehtoja. Alitalian pääjohtaja erosi. Pääministeri **Prodi** tuomitsi jyrkästi ammattiliittojen päätöksen ja oikeistorintaman oppositiojohtaja **Berlusconi** puolestaan Alitalian myyntiaikeet ulkomaalaisille parlamenttivaalien alla.

Finnairissa omistaja-asiat ovat toisin. Suomen hallitus on linjannut valtion aseman yhtiön strategisena omistajana, ilman opposition soraäänä. Finnairin sijoittajatapaamisten sijasta islantilaisten kaltaisia finanssisijoittajia odotetaan vähään aikaan korkeintaan

yrittäjäsektorin konsulenttien kosteisiin uniin. Kvartaalitulostalouden ylläpitämiseen liittyvä huuhotus on hetkeksi vaimentunut. On tilaisuus avata keskustelua avarammille urille. Alitaliasta poiketen Finnairilla on toimitusjohtaja ja ammattiliitot voivat nykyisin kohtuullisin eväin olettaa käyvänsä pitkän debatin ennen kuin on tarve sanoa viimeinen sana.

Syksyn työehtosopimusten palkankorotukset on noteerattu Finnairin hallituksessa paineiksi jatkaa tuottavuuden parantamista. IAU:n osalta, palkankorotuksista neuvotelleena osapuolena, voin allekirjoittaa hallituksen kannan

yleisenä toteamuksena. Lähtökohtia on kuitenkin syytä arvioida yksityiskohdaisemmin. Tuottavuushuolien edelle menevät tällä hetkellä tuotantohuolet. Erityisen akuutti ongelma on Finnair Tekniikassa. Ammattityöntekijöiden pitämiseksi yhtiön palveluksessa on löydettävä myös paikallisia, yhteiseen näkemykseen perustuvia ratkaisuja. Toinen asia on selvittää tekniikan koulutukseen liittyvät ongelmat, kun suuret ikäluokat ovat jäämässä eläkkeelle. Tässä kohtaa tarvitaan viranomaisten nopeaa reagoitua.

Finnairin hallituksen linjaama strateginen Visio 2017 on rohkeasti asetet-

Juhani Haapasaari

tu tavoite, jolle voi toivoa menestystä. Onnistuessaan se tuo lentoliikenteen palveluihin uusia työpaikkoja. Rohkeutta viedä Visio 2017 myös tytäryhtiöiden strategiaan jää silti kaipaamaan. Suunnitelmia, joihin sisältyy kymmenen vuoden aikaperspektiivillä henkilöstöä, jonka ei ole katsottu toimivan ydinliiketoiminnan piirissä enää viimeiseen kymmeneen vuoteen. Tämä vastakkainasettelu on henkisten voimavarojen haaskausta.

JUHANI HAAPASAARI
IAU:n puheenjohtaja

Työeläkeote on arvopostia

■ Huhtikuusta lähtien eläkelaitokset lähettävät yksityisillä aloilla työsuhteessa oleville tai olleille työeläkeotteen. Oteelle on kerätty tiedot yksityisalojen työeläkettä kerryttävistä työsuhteista ja yrittäjätoiminnasta sekä eläkkeen kertymisestä palkattomilta kausilta, kuten esimerkiksi työttömyysajalta. Tiedot kuntien ja valtion palveluksessa työskentelevistä tulevat työeläkeotteeseen vasta vuonna 2011.

Tänä vuonna ote lähetetään postitse vakuutetuille. Vireillä on lainmuutos, jonka mukaan vakuutettu voisi valita paperiotteen sijasta sähköisen otteen.

Eläkelaitokset lähettävät työeläkeotteita huhtikuusta marraskuuhun. Siksi samassa taloudessa asuvat työntekijät saavat otteen todennäköisesti eri aikaan.

Työeläkeotteen lähettäminen perustuu työntekijän eläkelakiin. Työntekijän on syytä tarkistaa oteelle merkityt tiedot huolellisesti, ja ilmoittaa havaitsemansa virheet tai puutteet saman tien otteen lähettäneelle eläkelaitokselle. Näin virheet pystytään korjaamaan ja varmistetaan, että työeläkevakuutukset on hoidettu lain mukaan.

Työeläkeote lähetetään siksi, että työntekijä voi sen avulla valvoa työ-

eläkevakuuttamisensa oikeellisuutta. Työntekijän valvontavastuuta on lisätty. Vuodesta 2013 lähtien eläkelaitoksella on velvollisuus selvittää eläkevakuuttamisen puutteita vain työeläkeotteen lähettämistä edeltäviltä viideltä vuodelta. Puutteet vakuuttamisessa myös tätä vanhemmilta ajoilta voidaan korjata, jos työntekijä riidattomasti osoittaa virheet.

Työeläkeote on siis arvopostia. Se on työntekijälle tärkeämpi kuin palkanauha tai veroehdotus. Palkka pitää maksaa lakien ja sopimusten mukaisesti. Samoin työeläkevakuutus on hoidettava lain mukaan. Palkassa on kyse kuukauden tienestistä, työeläkettä saatetaan maksaa vuosikymmeniä. Työntekijän on oman etunsa takia syytä valvoa, että jokainen työnantaja on hoitanut vakuuttamisvelvollisuuden.

Työeläkeote-hankkeen tiedottamisesta vastaavat Työeläkevakuuttajat TELA ja Eläketurvakeskus. On kuitenkin erittäin tärkeää, että SAK, sen jäsenliitot ja jäsenliittojen aktiivit työpaikoilla ovat jäsenten tukena hankkeen onnistumisessa. Lisätietoa hankkeesta ja muista työeläkeasioihin liittyvistä asioista saat osoitteesta www.tela.fi ja sieltä klikkaamalla yläpalkista työeläkeote. Asiasta on tietoa myös osoitteessa www.tyoelake.fi.

Pekka Kainulainen

Muista tarkistaa hyvissä ajoin ennen kuin jäät eläkkeelle, että kaikki on kunnossa.

Lahjat reititetään uudelleen. Joulupukin lennot on peruttu. Petterillä on teknisiä ongelmia.

IAU nelijalkautui Kittilään eli sirkus saapuu kaupunkiin

Kittilän lentoaseman kevättalvisen auringon kilossa uutuuttaan kiiltävä terminaali toivotti liittomme iskuryhmän tervetulleeksi maaliskuun 18. päivänä. Kontrasti etelän harmaaseen talveen oli sananmukaisesti häikäisevä.

■ Lentoasematyön luonne, erityisesti matkustajapalvelussa, on sen kaltainen, että työntekijätapaamisen ajankohdan päättäminen on pulmallista. Eteenpäin soljuva työpäivä ei juuri tarjoa kollektiivista taukoa koko henkilökunnalle. Samoin on vähäisen tauon tarjoama oma aika arvossaan. Kuitenkin vaatimaton tilaisuutemme keräsi 12 hengen osanoton ja synnytti mielenkiintoisen keskustelun.

Keskustelussa nousi esille samoja teemoja kuin monilla muillakin Helsinki-

Vantaan ulkopuolisilla asemilla: useat työntekijät kokevat viimeisten vuosien 'menon' lähinnä petoksena omia työ- ja palkkaolojaan kohtaan. Kuinka voi olla mahdollista, että he ovat jatkuva säästökohde liiketoiminnassa, jossa on huomattavasti suurempiakin kustannustekijöitä? Onko lain, tai alkeellisimmankaan oikeustajun mukaista sopia normaalisitovalla; yrityskohtaisella työehtosopimuksella huonommin, kuin jo yleissitovalla työehtosopimuksella on tehty?

Näiden laajempien kysymysten lisäksi sivuttiin myös joitakin arkisemman jäsenpalvelun teemoja. Aika, kuten tyyppillistä, loppui kesken.

IAU:n Kittilän retkikunnan jäsenet liittosihteeri **JM Koskinen**, sopimussihteri **Arto Kujala** ja hallituksen jäsen, luottamusmies **Jouko Saarela** kiittävät Kittilän aseman henkilökuntaa ystävällisestä kohtelusta (tervaa ja höyheniä vain sopivassa suhteessa) ja mielenkiinnosta yhteistä asiaamme kohtaan.

JM KOSKINEN, liittosihteeri

Odotuspäivien palkka

KYSYMYKSET: iau@iau.fi

KYSYMYS

Työsuhteeni päättyi 31.12.2007. Sain lopputilini vasta 15.1.2008. Olen kuullut, että jos lopputilin maksu viivästyy, voisi saada jotain korvausta. Pitääkö väite paikkansa?

VASTAUS

Kyllä pitää. Palkka on maksettava palkanmaksukauden viimeisenä päivänä, jollei toisin sovita. Työsuhteen päättyessä päättyy myös palkanmaksukausi,

joten työsuhteesta johtuneet saatavat on maksettava työsuhteen lakatessa. Jos saatavien suoritus viivästyy, työntekijällä on oikeus saada korkolaissa tarkoitetun viivästymiskoron lisäksi täysi palkkansa odotuspäiviltä, enintään kuitenkin kuudelta kalenteripäivältä.

Jos työsuhteesta johtuva saatava ei ole selvä ja riidaton tai jos suorituksen viivästyminen on johtunut laskuvirheestä tai tällaiseen rinnastettavasta erehdyksestä, työntekijällä on oikeus

odotuspäivien palkkaan vain, jos hän on huomauttanut suorituksen viivästymisestä työnantajalle kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä eikä työnantaja ole suorittanut saatavaa kolmen arkipäivän kuluessa huomautuksesta. Oikeus odotuspäivien palkkaan alkaa tällöin työnantajalle varatun maksuajan kuluttua.

ARTO KUJALA
sopimussihteeri

(teksti on suora lainaus työsopimuslaista)

SAK:laiset ammattiliitot avasivat sähköisen liittymiskanavan

■ SAK ja sen jäsenliitot ovat avanneet Liitot.fi-verkkopalvelun, joka ohjaa jäsenyyttä harkitsevaa löytämään oikean SAK:laisen ammattiliiton ja mahdollistaa sähköisen liittymisen. Uusi verkkopalvelu koostuu ammattiliittojen esittelystä, hakukoneesta, sähköisistä liittymislomakkeista ja jäsenyyden tarjoamien etujen esittelystä.

Liitot.fi-verkkopalvelun hakukone etsii oikean SAK:laisen ammattiliiton työnantajatietojen perusteella. Kun hakija on valinnut oman työnantajansa, hakukone ehdottaa oikeaa liittoa työnantajan toimialojen tai yrityskohtaisen työehtosopimuksen perusteella. Työantajatiedot päivittyvät hakukoneen tietokantaan kerran kuukaudessa.

Ne hakijat, jotka tietävät mitä työehtosopimusta alalla noudatetaan, löytävät oikean liiton sen perusteella. Opiskelijat voivat hakea omaa liittoaan suoritettavan tutkintonimikkeen perusteella.

Kun hakija on löytänyt oikean ammattiliiton, hän voi täyttää verkkopal-

velussa liittymislomakkeen ja liittyä joko suoraan ammattiliittoon tai laittaa jäsenyyden vireille. Täysin sähköinen liittyminen on tällä hetkellä mahdollista viidessä SAK:laisessa ammattiliitossa. Opiskelijajäseneksi voi sähköisesti liittyä jo yhdeksään SAK:laiseen liittoon. Liitot.fi-verkkopalvelun kautta muutkin ammattiliitot voivat ottaa sähköisen liittymisen käyttöönsä.

Liitot.fi-verkkopalvelun tavoitteena on herätellä erityisesti nuoria aikuisia käyttämään hyväkseen ammattiliiton antamaa tukea ja tarjota heille helppo liittymistapa. Tutkimusten mukaan nuoret suhtautuvat myönteisesti ammattiliittoihin, mutta eivät tiedä niistä tarpeeksi. Suomen Gallupilla vuonna 2003 teetetyssä tutkimuksessa neljännes ei-jäsenistä (24%) perusteli ammattiliittoon kuulumattomuuttaan sillä, ettei vain ole tullut liittyttyä ja runsas viidennes (22%) sanoi tietävänsä ammattiliitoista liian vähän.

TNS-Gallupilla vuonna 2007 teetetyt tutkimuksen mukaan lähes puolet

(41%) nuorista ei-jäsenistä kokee Internetin kaikkein luontevimmaksi tavaksi liittyä ammattiliittoon. Seuraavaksi mieluisimpina tapoina nuoret pitivät sitä, että liitto ottaa yhteyttä sähköpostilla tai puhelimitse (13%) sekä työpaikan luottamusmiehen kautta tarjottua jäsenyyttä (12%). Samasta tutkimuksesta kävi ilmi, että lähes puolelle nuorista ei ole koskaan tarjottu ammattiliiton jäsenyyttä.

Liitot.fi -verkkopalvelu löytyy osoitteesta www.liitot.fi. Verkkopalvelussa voi laittaa ammattiliiton jäsenyyden vireille myös ruotsiksi ja englanniksi. Palvelun teknisestä toteutuksesta vastaa Sebacon Oy. Ilmailualan Unionilla on ollut jo aikaisemmin käytössä sähköinen liittyminen.

SAK:n Lauri Ihalainen tupojen 40-vuotispäivänä:

Tulopoliitiikkaa kehitettävä, ei romutettava

Päivälleen 40 vuotta sitten aloitettu tulopoliittisten kokonaisratkaisujen kausi on ollut väkevä osoitus tuloksellisesta ja vastuuta kantavasta työmarkkinapolitiikasta. Vuonna 1968 alkaneen tupo-ajan työmarkkinapolitiikka on luonut talouteen ennustettavuutta ja vakautta.

■ Työnantajien väitteistä poiketen suomalainen sopimusyhteiskunta on meille vahvuus, ei heikkous, kun sopeudumme kansainvälisen talouden muutoksiin. Suomen kehitys osoittaa, että pyrkimys tasaiseen tulonjakoon ja hyvinvointiyhteiskuntaan tukee vahvaa talouskasvua ja pärjäämistä kansainvälisessä kilpailussa.

Tupojen aikakaudella Suomi on saavuttanut Ruotsin tuotantotason ja ottanut nopeasti kiinni Yhdysvaltoja. Palkansaajien reaaliensiotaso on nyt 130 prosenttia korkeammalla kuin 40 vuotta sitten. Päähuomio on opittu kiinnittämään palkansaajien todellisen ostovoiman kasvattamiseen – ei pelkästään nimellispalkkojen korotuksiin. Tämä on ollut edellytyksenä Suomen irrottautumiselle inflaatio-devalvaatiokierrosta.

Tupo-ratkaisuilla on vauhditettu ja ratkottu monia työelämän laatuksyyksyksiä sekä toteutettu ansioperustaisen sosiaaliturvan uudistuksia. Palkansaajaperheiden hyvinvointia on lisännyt sekin, että vuoden 1968 jälkeen säännöllistä vuosityöaika on lyhennetty kymmenellä prosentilla.

Tupojen elinvoimaisuus on perustunut vapaaehtoisuuteen ja luottamuksellisiin neuvottelusuhteisiin. Ay-liike on kantanut osuutensa työllisyydestä

Päähuomio on opittu kiinnittämään palkansaajien todellisen ostovoiman kasvattamiseen – ei pelkästään nimellispalkkojen korotuksiin.

sekä talouskakun kasvattamisesta – ei vain sen jakamisesta. Tupojen sisältö on vaihdellut olosuhteiden mukaan ja vastannut kunkin aikakauden tarpeisiin.

Tähän asti työnantajat ovat olleet valmiita harkitsemaan kaikkia sopimuspolitiikan vaihtoehtoja. Työnantajien viimeaikaiset työmarkkinapoliittiset linjanvedot enteilevät kuitenkin sitä, että heidän halunsa kantaa laajaa talous- ja työmarkkinapoliittista vastuuta on nyt hiipumassa. Työnantajat ovat sulkemassa pois yhden tuloksellisen vaihtoehdon ja hakevat irti ottoa pyrkimyksistä oikeudenmukaisuuteen ja tasa-arvoon. Onko suomalaisen sopimusyhteiskunnan yhden kulmakiven poistaminen loppuun asti harkittua? Työntajien halu siirtyä hajautettuun sopimusjärjestelmään voi tuoda mukanaan paluun korkeiden nimellispalkkojen politiikkaan sekä työmarkkinoiden radikalisoitumiseen.

SAK liittoineen varautuu työmarkkinoiden murroksessa erilaisiin tulevaisuuden sopimusvaihtoehtoihin. Jos työnantajat haluavat siirtyä hajautetumpaan sopimusjärjestelmään, on luonnollista, että SAK:laisen ay-liikkeen on tiivistettävä sisäistä yhteistyötään. SAK ei halua romuttaa tulopolitiikkaa vaan on esittänyt eri vaihtoehtoja sen uudistamiseksi vastaamaan ajan haasteisiin.

Tulopolitiikan 40-vuotinen historia on tuloksien valossa hyvä esimerkki suomalaisen työmarkkinajärjestelmän toimivuudesta, ja arvostamme työnantajien osoittamaa laajaa vastuunkantoa. Riippumatta siitä, minkälaisia muotoja sopimusratkaisut tulevaisuudessa saavat, työmarkkinajärjestöjen kannattaa vaalia tuloksellista kolmikan taista yhteistyötä. Se on suomalaisen yhteiskunnan kilpailuvaltti.

SAK/viestintä

Työsuojelukoulutus käynnistyi

Ilmailualan yhteinen työsuojelun peruskurssi sai hyvän vastaanoton.

■ Ensimmäinen ilmailualan yhteinen työsuojelun peruskurssi järjestettiin 3.–5.3. ja 10.–11.4.2008 Cumulus Airport Hotellin tiloissa Vantaalla. Kursin järjesti Työturvallisuuskeskuksen ilmailualan työryhmä. Tähän ns. koe-kurssiin osallistui 21 henkilöä yhdeksästä eri yrityksestä tai järjestöstä. Aikaisemmin ilmailualalle suunnattua työsuojelukoulutusta on järjestetty yrityskohtaisesti.

Kurssin vetäjänä toimi asiantuntija **Markku Winell** Työturvallisuuskeskuksesta ja muina opettajina toimivat mm. ylitarkastaja **Tuula Sahamies** Uudenmaan työsuojelupiiristä, riskipäällikkö **Kimmo Salojoki** Tapiola-ryhmästä, kouluttaja **Hannu Honkasalo** Logisteam Oy:stä, lääketieteellinen johtaja **Markku Vanhanen** ja ilmailuterveyshoitaja **Terhi Räisänen** Finnair Terveyspalveluista, sekä asiantuntija **Tarja Rätty** TTK:sta. Huhtikuussa pidettävän toisen osan kouluttajina toimivat Markku Winellin lisäksi yleislääketieteen ja terveyshuollon erikoislääkäri **Tapio Lahti** Helsingin lääkärikeskuksesta, sekä asiantuntija **Jukka Mäkeläinen** TTK:sta.

Ilmailualan yhteinen työsuojelun peruskurssi sai hyvän vastaanoton. Sen ohjelma noudattaa yleisten peruskursien runkoa. Etuna on kurssilaisten mahdollisuus vaihtaa ilmailualan kokemuksia yritysten välillä, sekä verkostoitua.

Avoin kurssi syksyllä

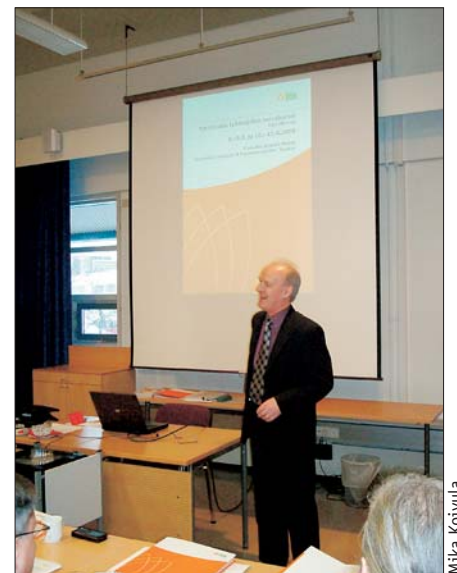
Työsuojelun peruskurssi on tarkoitettu työsuojelupäälliköille, -valtuutetuille, -varavaltuutetuille, -asiamiehille, -toimikuntien jäsenille ja työterveyshenkilöstölle. Kurssi soveltuu myös hyvin linjaesimiesten ja muiden työsuojelusta

kiinnostuneiden koulutukseksi. Kursin tavoitteena on, että osanottajilla on kurssin suoritettuaan:

- perustiedot työsuojelusta osana työtoimintaa
- valmiuksia toimia työsuojelutehtävissä
- valmiuksia työolojen kehittämiseen työsuojelun keinoin, yhdessä muiden työyhteisön jäsenten kanssa
- valmiuksia työsuojelutiedon jatkuvan seurantaan ja sen soveltamiseen omassa työssään.

Maalis-huhtikuussa järjestetyn koe-kurssin palautteen mukaan peruskursin ohjelmaa voidaan vielä muokata. Loka-marraskuussa järjestetään ensimmäinen avoin kurssi, johon ilmoittautuminen tapahtuu Työturvallisuuskeskuksen kautta.

PEKKA KAINULAINEN

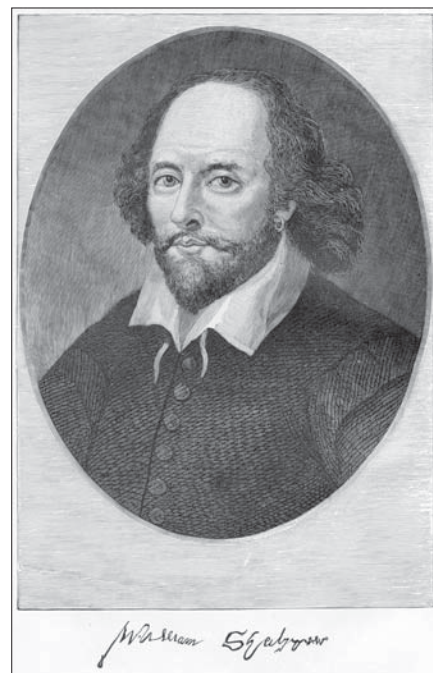
Mika Koivula

Asiantuntija **Markku Winell** Työturvallisuuskeskuksesta sai kurssilaiset miettimään työsuojeluasioita monelta kannalta.

OSA 2.

*Paka
Panha
Pille*

Kuten niin monen muunkin menestyvän miehen, myös **William Shakespearen**, takana oli nainen. Shakespearen tapauksessa nainen oli **Anne Hathaway**, vaimo. Shakespeare onnistui pitämään Annensa (jolla oli konstit; Anne hath a way) lähes koko kirjallisen luomiskautensa n. 130 kilometrin päässä takanaan. Etäisyys Stratford-upon-Avonista Lontooseen. Tämä uroteko osaltaan mahdollisti hänen päätymisensä länsimaisen kirjallisuuden kunniapaikalle.

iStockPhoto

■ William Shakespeare syntyi huh-
tikuussa 1564 Warwickshiren kreivi-
kunnassa, Stratford-upon-Avonin kau-
pungissa, Englannin keskiosassa ja
kuoli 1616 samaisessa paikassa. Näin
sanoo virallinen, vallitseva totuus. On
kuitenkin olemassa, nykyisin puolus-
tuskannalle joutunut näkemys, jon-
ka mukaan Shakespeare oli vain nimi-
merkki tunnetuille yhteiskunnallisille
vaikuttajille, jotka katsoivat arvolleen
sopimattomaksi olla tekemisissä mo-
raalittomaksi koetun teatterin kans-
sa. Shakespearen teosten todellisi-
ki kirjoittajiksi on tarjottu Elisabeth

I:sen ajan Englannin johtavia aateli-
sia Sir Francis Baconista kuningatta-
reen itseensä. Tuntuu kuitenkin mah-
dottomalta, että niin monenkarvainen
joukko olisi saanut aikaiseksi tyyliltään
niin yhtenäisen tuotannon kuin Shake-
spearella on. Eikä tämän lisäksi ole
luultavaa aatelisilla kirjoittajilla olleen
kykyä kuvailla yksityiskohtaisesti, vaika-
kapa teurastajan/nahkurin ammatin
finessejä, joiden parissa Shakespeare
on kuin kotonaan. On huomattavasti
helpompi uskoa keskiluokasta (mikä-
li sellainen olisi ollut olemassa) lähelle
hovia nousseen, kirjallisesti herkän tai-

teilijan omaksuvan hienostelevaa kieltä
ja psykologisia asetelmia. Viime Unio-
ni-lehden 1/2008 klassikko Aleksis Ki-
vi todisti olevan mahdollista kirjoittaa
suurta kirjallisuutta Suomeksi, Shake-
speare todisti sen olevan mahdollista
alempisäätyisille.

On toinenkin syy Shakespearen il-
meiseen haluun häivyttää tekijä teos-
tensa taakse. Hän oli itse tai ainakin hä-
nen perheensä oli katolinen. Ei kuulosta
merkittävältä rikkeeltä. Pitää kuitenkin
muistaa, että Englannista oli tullut vain
vajaa puoli vuosisataa aiemmin protes-
tanttinen, tarkemmin anglikaaninen

*Oi autuasta yötä, vaan pelkään unta
kaikki. Todeksi liian suloista.
Osapuolet vaikuttavat halukkailta
paikalliseen sopimiseen.*

valtio. 1600-luvun puolivälissä Englannista tuli hetkeksi ääriprotestanttinen puritaanhirnevalta. Jo Englannin vapauden ja suuruuden synnyn, siis Elisabeth I:sen ja Shakespearen uranousun aikana, oli katolisen uskon harjoittamisesta säädetty seuraavaa: Syyllistä vedetään ympäri Lontoon katuja pyövelinreessä mestauspaikalle asti, siellä hänet hirtetään ja otetaan hirrestä vielä elossa suku- ja sisäelinten irtileikkaamista varten, jotka sitten poltetaan syyllisen nähden. Tämän jälkeen syyllisen pääkatkaistaan ja hevoset repivät ruumiin neljään osaan, joiden kohtalo on hänen

majesteettinsa vapaasti päätettävissä. Näissä olosuhteissa on varsin ymmärrettävää taiteilijan halukkuus pidättäytyä elämäkerrallisesta työstä.

Shakespearen teokset jaetaan yleensä neljään eri aikakauteen. Hän ikään kuin porhaltaa näyttämön keskelle varhaistuotannollaan, jonka tyyli ja aihepiiri on klassisen kansallinen ja historiallinen, kuten ns. kuningas-näytelmissä (Rikhardit, Henrikit ja Edwardit), tai sitten italialaisen katukomedian tapaan monimutkaisen hillitön ja uskallettu, kuten on Kesäyön Unen tai Turhan lemmenouhun laita. Seuraavan

vaiheen avaa Romeo ja Julia. Nyt näytelmät siirtyvät yhä enemmän käsittelemään ihmisenä olemisen: suuruuden, kunnian ja rakkauden saavuttamisen ja menettämisen pelkoja. Tämä aihepiiri saavuttaa todellisen syvyytensä Shakespearen kolmannen, 'täys tragedisen' kauden alkaessa yhdellä parhaista ikinä tehdyistä näytelmistä, nimittäin Hamletilla. Tältä ajalta hänellä on jokunen muukin käypäinen näytös tragedian luomisesta näyttämölle, vai mitä tuumitte Macbethista, Kuningas Learista tai Othellosta? Shakespearen viimeistä luomiskautta leimaa lisääntyvä

mystiikka ja taikavoimien vaikutus ihmiselämään, sekä luopumisen ja inhimillisten pyrintöjen naurettavuuden teema, kuten surullisessa Myrsky-komediassa.

Sinällään tämän kaltaiset jaot ovat aina teennäisiä. Shakespeare aiton teatterimiehenä ensisijaisesti pyrki kirjoittamaan näytelmiä, joilla oli menekiä yleisön keskuudessa. Aiheen alkuperälläkään ei ollut juuri merkitystä. Muun muassa sellaiset näytelmät kuin Romeo ja Julia tai Hamlet, täyttäsivät meikäläisen tekijänoikeuslain mukaisen plagiointirikoksen tunnusmerkistön. Tosin Shakespearea itseään on vuosisatojen kestäessä varastettu, ja varastetaan edelleen, niin sumeilematta, että tekijänoikeuden puinnissa hän olisi saamapuolella.

Keskiajan, renessanssin ja uuden ajan taitteen suurin kirjailija, nahkurin poika, William Shakespeare hiipii historian hämärään, pehmeissä 1600-luvun alun tyyli- ja saappaissaan, jättäen jälkeensä vain niukasti tietoja elämästään. Tärkeämpi perintö kuitenkin on se inhimillisen elämän läpi tunkeutuva kysymys olemisen tai ei-olemisen; yrittämisen vai luopumisen valinnasta, johon ihmiset, ministeritkin tässä maatoisessa maailmassa kaatuvat.

Ilmeisesti hän itse vastasi kysymyksiensä väärin, jouduttuaan hyvin nuorena painostetuksi onnettomaan avioliittoon.

Tarina synkin ajasta aikaan on,

nyt nähty Julian ja Romeon. Päättyy luultavasti maailman esitetyin murhenäytelmä. Loppumaton on Romeon ja Julian uusien näyttämösovitusten ja käännösten tulva. Hyvin se on kelvannut pohjatekstiksi myös elokuvakäsikirjoituksiin, joista osa tunnustaa lähteensä, ja osa muutta mutkitta varastaa.

Shakespeare ei luultavasti olisi tällaiselle pikkuvilpille korvaansa lotkauttanut, sillä hän oli itsekin samoissa puuhissa. Romeo ja Julia ei nimittäin ole hänen omansa, vaan hyvin vanha, alun alkaen italialainen tarina. Englannissa-

kin se oli tunnettu, jopa näytelmänä, ainakin 1560-luvulta asti.

Kuitenkin Romeo ja Julia on ehdottomasti Shakespearen näytelmä. Tuskin kukaan muu näytelmäkirjailija osaisi vyöryttää kohtauksia niin vastaansanomattomalla tempolla, toisiinsa niveltäen, kuin huomaamatta. Koko tragedian laajuus paljastuu katsojalle vasta aivan lopussa, vaikka se on esipuheessa jo hänelle ilmaistu.

*Huonot taiteilijat
varastavat, hyvät
taiteilijat lainaavat
ja jalostavat.*

Shakespearea on moitittu hänen nais-hahmojensa kielteisyydestä. En ole moittijoiden kanssa samaa mieltä. Romeossa ja Juliassa vanhat miehet pitävät yllä ja istuttavat sukuvihaa nuorempiin, jotka Romeota myöten teini-ikäisessä hormonimyrskyssään eivät näe tekonsa seurauksia. Malttia, sopua ja viisautta edustaa Julian vanha imettävä, jolla ei kuitenkaan ole tapahtumien esittämiseen tarvittavaa asemaa. Kun sitten Romeo on nakkikioskilla sattunut pistämään hengiltä Julian sukulaisen, hän vaipuu mitäntekemättömään itkeskelyyn. Julia, rippi-isänsä avulla laatii juonen, jolla tilanne vielä voitaisiin pelastaa. Shakespeare alleviivaa rohkeuden ja toiminnan suhdetta turhaan yllpeyteen.

Kokonaisuuteen sopii, että Romeo ja Julia on hyvin hauska näytelmä. Tämä on sittemmin ollut hyvin englantilainen tapa kirjoittaa draamaa. Shakespeare erottuu taustalla Chaplinista Fizzin ratkaisuihin asti.

Macbeth

on Shakespearen näytelmistä kenties modernein. Sen tarjoama pelkistetty, lohduton sielunmaisema on pelottavan tuttu 1900 ja 2000-luvun ihmiselle. Ko-

ruttoman yksinkertaisesti Shakespeare maalaa eteemme vallanhaluisen pyrkivän, jonka sairasta sielua hulluuden ja harhojen koirat näykkivät. Kollektiivinen rikos, kuninkaan murha, on lopulta ainoa, joka tyhjäksi käyneitä päähenkilöitä motivoi. Vääjäämättömän lopun tullessa se tuntuu lähes helpotukselta.

Shakespearella saattoi olla toisenlaiset motiivit näytelmälleen. Näytelmän ilmestymisen aikoihin oli paljastunut katolisten suunnittelema ns. ruutisallaliitto kuningas Kaarle I:sen murhamiseksi. Salaliiton johtaja oli muuan Catesby, joka Shakespearen tapaan oli Warwickshiresta kotoisin. Menneisyys oli tullut liian lähelle hovin liepeillä liikkuvaa teatterimiestä, ja hänelle ehkä tuli kiire osoittaa kuninkaan murhan seuraukset kaikessa surkeudessaan.

Niin tai näin, Shakespearen teokset ovat kestäneet 400 vuotta uusia tulkin-toja, niiden tulkitseminen ainoastaan aikansa lapsina ei ole enää mielekäästä.

Loppukaneetti:

Shakespearea on moitittu hänen nais-hahmojensa kielteisyydestä. Olen moittijoiden kanssa samaa mieltä. Sellaista riivinrautaa kuin Lady Macbeth ei kirjallisuudessa juuri tapaa, ja tosielämäsäkin vain aniharvoin.

JM KOSKINEN

Juttua varten luin Shakespearea vasta-alkajille:
Kott, Shakespeare tänään
Holden, William Shakespeare
Heinola, Salaperäinen Shakespeare

ja liian pitkälle edistyneille:
Norton&comp: Norton Anthology
of English literature

Näiden lisäksi useita Villen
näytelmiä eri käännöksinä.

Kysymyksiä, vastauksia, kunhan joku vastaisi

Uutisissa kerrotaan: lentoyhtiö X teki niin ja näin suuren voiton viime vuonna. Lentoyhtiö Y:n käyttöaste nousi huimasti edelliseen vuoteen verrattuna. Lentoyhtiö Z investoi seuraavien vuosien aikana niin ja näin paljon uuteen kalustoon, ja aikoo myös avata uusia reittejä sinne ja tänne. Lentoliikenne, matkustajamäärät ja reitit sen kun lisääntyvät. Hienoa, alallamme näyttää menevän todella loistavasti!

Samaan aikaan saamme maa- ja matkustajapalveluita tuottavissa yrityksissä lukea uutisia ja tiedotteita. YT-neuvottelut alkavat: tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanotaan ja osa-aikaistetaan työntekijöitä. Jossain paikoissa työt ja toiminta loppuvat kokonaan, lentoliikenteen jatkumisesta huolimatta. Toisaalla pitäisi yrityksissä ryhtyä huomattaviin säästötoimenpiteisiin, etteivät tappiot olisi niin suuria kuin edellisinä vuosina.

Mitä ihmettä? Eihän tämä voi olla mahdollista, vai voiko?

Lentoyhtiöt ovat jostain kumman syystä viime vuosien aikana lopettaneet, ulkoistaneet, tai myyneet lähes tyystin entiset maa- ja matkustajapalvelutoimintonsa. Handling-yhtiöitä on syntynyt kuin "sieniä sateella", kilpailu näiden yhtiöiden kesken tuntuu vain kiristyvän päivä päivältä, ja kääntöhintoja poljetaan yhä alemmas. Vai onko ne jo poljettu kuopan pohjalle? Odottavatko lentoyhtiöt saavansa maa- ja matkustajapalvelut ilmaiseksi? Miksi maapalvelutoimijat suostuvat ottamaan lentoyhtiöasiakkaita niin alhaisilla hinnoilla, etteivät ne riitä edes kattamaan työvoimakuluja, voitosta puhumattakaan?

Kaikki tämä laittaa pakostakin jokaisen meistä miettimään: mikä on alamme tulevaisuus? Jokainen lentoyhtiö tarvitsee ammattilaisia saadakseen matkustajat, matkatavarat ja rahat kyytiin, ja päästäkseen matkaan turvallisesti ja täsmällisesti. Lentoyhtiöt lisäksi odottavat asiakkaidensa saavan nopeaa, tehokasta, asiantuntevaa ja ystävällistä palvelua. Kuinka se tulevaisuudessa järjestetään? Niinkö että enenevässä määrin näiden palvelujen tuottajat yrittävät saada työntekijänsä suostumaan mitä eriskummallisimpiin työsuhteisiin ja työehtoihin? Vai syntyykö säästö ketjuttamalla koko maapalvelutyö alihankinnaksi? Mistä tekijöistä rakentuu alamme työntekijöiden motivaatio ja ammattitaito tulevaisuudessa?

Meitä alan ammattilaisia on edelleen suuri, pitkänkin työkokemuksen kerännyt joukko, joka kaikesta huolimatta on edelleen motivoitunut. He edelleen kokevat jokaisen työpäivänsä haasteena ja haluavat edelleen kehittyä ammatissaan.

Kuinka kauan näin on, siihen ei vallitsevassa tilanteessa pysty vastaamaan.

Mistä löytyy se konsultti, jonka nerokas, koko alaa syleilevä oivallus on: kunhan yrityksissä jatkuvat kokoaikaiset, toistaiseksi voimassa olevat työsuhteet, lakeja ja työehtosopimusta noudatetaan, huomioidaan työhyvinvointi ja työntekijöitä kunnioitetaan, saattavat alamme tulevaisuuden näkymät olla ihan oikeasti positiiviset.

SARI VIRTÄ

Kirjoittaja on Edustajiston jäsen ja luottamusmies ja työskentelee SGS:n liikennevirikailijana Vaasassa.

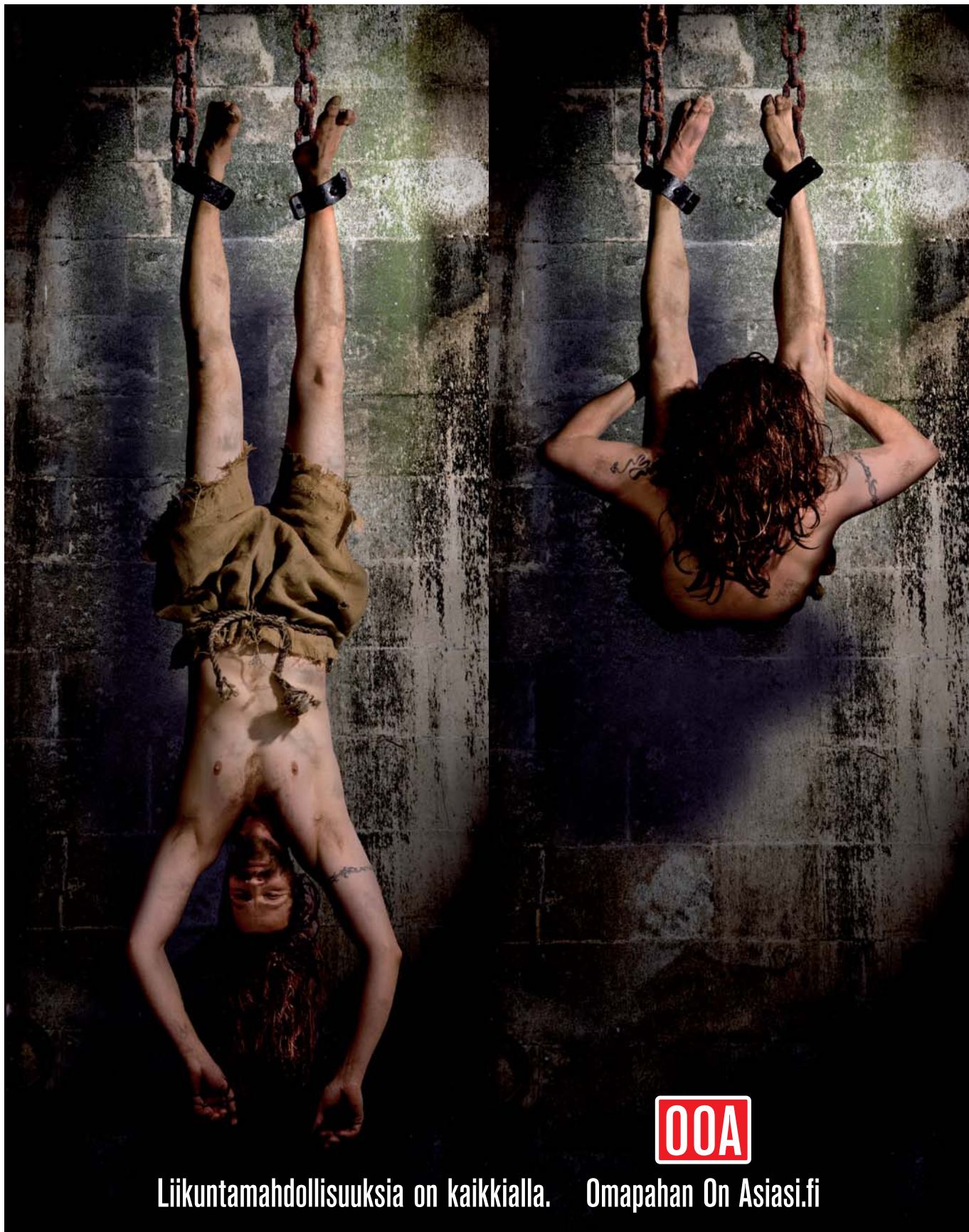

Arto Kujala

”

Pitääkö maapalveluiden muuttuakseen kannattaviksi olla ilmaisia?

”

Liikuntamahdollisuuksia on kaikkialla. Omapahan On Asiasi.fi

Maailman nopeimman kansan pysäyttää vain MTV3 MAX. mtv3.fi/kanavapaketti

Terveysten edistämisen keskus

Kiusattujen kokemuksista selviytymismalleja

■ Selvitysten mukaan viitisen prosenttia suomalaisista kokee joutuneensa eriasteisen kiusaamisen kohteeksi työpaikallaan. Kyse on siis yli sadantuhannen ihmisen joukosta. Meillä vallitseekin varsin selkeä yksimielisyys siitä, että kiusaaminen on vakava uhka työterveydelle ja -turvallisuukselle. Kiusaamistilanteiden käytännön selvittely ei tunnu toimivan.

TJS Opintokeskus, Työterveyslaitos, Johtamistaidon Opisto ja Suomalaisen Kirjallisuuden Seura keräsivät vuonna 2006 kiusattujen selviytymistarinoita. Puolentoistasataa kertomusta analysoitiin, parintuhannen liuskan aineistoa täydennettiin asiantuntijoiden haastatteluilla ja kokonaisuudesta kiteytettiin käytännön toimintamalleja sisältävä selvitys. Sieltä löytyy ohjeita kiusattujen, esimiesten ja työsuojeluvaltuutettujen tueksi kiusaamistilanteissa.

Kirjoittajien kokemusten mukaan kiusaamiseen työpaikoilla ei osata puuttua ajoissa riittävän tehokkaas-

ti, esimiesten toimet eivät auta ja esimerkiksi työsuojeluorganisaation rooli on epäselvä. Johtopäätös onkin, että työpaikoilla kannattaa panostaa ennaltaehkäisyyn, esimerkiksi henkisen työhyvinvoinnin riskien arviointiin ja toimintamallien suunnitteluun. Koulutus, esimiestyön parantaminen ja yhteistyön kehittäminen ovat niinkään suosituslistalla.

Kiusaamisen selvittely onnistuu parhaiten silloin, kun asiaan tartutaan nopeasti ja tilannetta ratkotaan työyhteisön sisällä, sanovat ohjelmiamme asiantuntijat. He ovat toimintamalliselvityksen tekijä, TJS Opintokeskuksen kehittämisasiantuntija **Päivi Lohi-Aalto** sekä Työterveyslaitoksen erikoistutkija, psykologian tohtori **Maarit Vartia**. Molemmat rohkaisevat kiusattuja puhumaan, ottamaan asian työpaikalla esille.

Tätä on tutkittu-tietokanta 107106, Toimintamalleja työpaikkakiusaamistilanteiden selvittämiseksi, Työsuojelurahasto, www.tsr.fi.

Hyödyllisiä linkkejä

■ EASA eli European Aviation Safety Agency on Euroopan lentoturvallisuusvirasto. Se aloitti toimintansa syyskuussa 2003. EASA on uudistanut kotisivunsa osoitteessa: http://www.easa.europa.eu/ws_prod/g_fi/g_about.php

Regulations Structure sivulta löytyvät EU:n ilmailua koskevien asetusten ja niihin liittyvien hyväksyttyjen menettelytapojen (AMC) viimeisimmät muutokset. Suora linkki sivuille: http://www.easa.europa.eu/ws_prod/g/rg_regulations.php

Ilmailuhallinto – Suomen ilmailuviranomainen

Suomen ilmailuviranomainen Ilmailuhallinto vastaa lentoturvallisuudesta ja siviili-ilmailun viranomaistehtävistä. Se hoitaa lentoturvallisuuteen ja ilmailun turva-asioihin liittyvien ohjeiden ja määräysten antamisen sekä muut siviili-ilmailun viranomais-tehtävät. Ilmailuhallinnon sivut: http://www.ilmailuhallinto.fi/ilmailuhallinto_etusivu

Linkit löytyvät myös liiton nettisivuilta www.iau.fi, uutiset 21.3.2008.

Finnairin ydinliiketoimintaa?

■ "Finnair avaa syksyllä 2009 uraauurtavan Spa & Wellness -kylpylän uuden via.Helsinki Loungen yhteydessä Helsingin lentoaseman terminaalilaajenuksessa. Lounge ja kylpylä tarjoavat ainutlaatuisia mukavuuspalveluita Finnairin kasvavalle Eurooppa-Aasia-liikenteen asiakaskunnalle."

Ote yhtiön lehdistötiedotteesta

Sukset samaan suuntaan

■ Viva-lehdessä nro 3/2008, sivulla 39, kertoo RTG-yhtiöiden pääomistaja **Antti Soininen** näkemyksiään hyvistä työntekijöistä seuraavasti:

"Antin perusperiaate on ollut, että hän palkkaa asennetta. Kokoajan on oltava ympärillä ihmisiä, joilla on "sukset samaan suuntaan".

Olen yrittänyt pitää silmät ja korvat auki etsiessäni osaavia työntekijöitä, mutta ilman oikeaa asennetta työstä ei tule mitään. Jos sinulla on ihminen, joka heitetään seinään ja se jää kynsistään kiinni, muut asiat tulevat perässä.

Jos ihmiset ovat oikeasti tulleet tekemään töitä elättääkseen itsensä ja ovat selvin päin töissä, he tekevät työnsä keskimäärin melko hyvin. Ei se ole sen monimutkaisempaa."

Unionin toimitus yhtyy Soinisen näkemykseen siitä, että yrityksessä on hyvä kaikkien hiihtää samaan suuntaan yhteistä latua pitkin yhteisesti sovitulla tavalla. Toivottavaa olisikin, että sama asenne tarttuisi kaikkiin RTG-yhtiöiden vastuullisiin esimiehiin ja johtajiin. Näin tavallisten selvin päin työtään tekevien työntekijöiden olisi helpompi motivoitua samaan.

Soinisen työhaastattelumetodia toimitus hieman vieroksuu.

Edunvalvonta on joukkuepeliä rastilta toiselle

Kilpatasolla suunnistusta parikymmentä vuotta harrastanut **Vesa Forsblom** toimii Finnair Cargo Terminal Operations Oy:n pääluottamusmiehenä. Kymmenen vuotta sitten kesätöihin Finnairin Rahtiin tullut Vesa on nähnyt rahdissa melkoisen muutoksien ajanjakson. Työn ja työntekijöiden määrä on kasvamistaan kasvanut, työntekijöistä tuntuu että käsipareja ei ole koskaan riittävästi.

■ Kuten entiseltä kilpatason suunnistajalta odottaa saattaa, ovat Vesan harrastukset hyvinkin liikuntapitoisia. Kunnon ylläpitämiseksi lajeissa löytyy: pyöräilyä, uintia, lenkkeilyä ja hiihtoa, joka tänä talvena on ollut hieman tavallista hankalampaa. Hyvä fyysinen kunto antaa intoa ja jaksamista hoitaa yhteisiä asioita. Vesa asuu Helsingissä, perinteisessä työläisten kaupunginosassa, Kalliossa.

Vesan mielestä rahdin viimeaikainen kehitys on ollut parempaan päin. Rahtimäärät ovat vuosittain kasvaneet kymmenestä kahteenkymmeneen prosenttiin, joten vauhtia ja töitä riittää varmasti kaikille, joskus tuntuu että hiukan liikaakin. Tämän talven ja kevään aikana on vakinaistettu nelisenkymmentä määräaikaista.

Tämän hetken tärkeimpänä asiana on työntekijöiden hyvinvoinnin ja jaksamisen edistäminen. Tässäkin asiassa Vesa haluaa olla työsuojeluvaltuutetun apuna. Työntekijöiden arvostuksen lisääminen heidän mielipiteensä huomioimalla, on edellytys onnistuneelle tulevaisuuden suunnittelulle. Työssä viihtyminen näkyy myös jokapäiväisessä toiminnassa.

Työaikapankin ja joustovapaiden uudistamisessa ja kehittämisessä Vesa näkee myös oivan keinon työntekijöiden jaksamisen lisäämiseen. Työehtosopimuksen sisällön ja hengen laajempi ymmärrys yrityksen kaikilla tasoilla auttaisi välttämään väärinkäsityksiä ja loisi lisää joustavuutta, sekä helpottaisi edunvalvonnan tehtävien suorittamista.

▲ Kuvaajan haaviin rahdin valtakunnasta jäivät Vesa Forsblom ja Anton Suuronen(oik).

Tulevaisuuden iso kysymys on uuden rahtiterminaalin rakentaminen. Yhteinen toive, jopa vaatimus, Antonin kanssa on työntekijöiden tarpeiden riittävä huomioiminen suunnittelutyössä. Kauan sen jälkeen kun konsulttifirmojen insinöörit ovat poistuneet, rahdin työntekijät uurastavat tavaravaihdon ja kaupan keskeisessä solmukohdassa.

Suunta rahdissa on tällä hetkellä hyvä, ehkä hyödyllisten uudistusten vauhtia voisi jopa hieman lisätä.

Arto Kujala

Anton Suuronen Finnair Cargo Terminal Operations Oy:n työsuojeluvaltuutettu kantaa huolta työntekijöiden jaksamisesta lisääntyvässä työnpaineesa. Resurssit eivät aina kohtaa kasvavan työmäärän vaatimuksia. Rahdin olot ovat parantuneet, mutta vieläkin on paljon työtä ja kehitettävää.

■ Kuten niin moni muukin lentokenttäalueella työskentelevä, Antonkin asuu perheineen Järvenpäässä. Vapaa aika kuluu jääkiekkoa ja salibandya pelailemalla, moottoriurheilua hän seuraa tiiviisti television välityksellä. Elokuissa käynti ja lukeminen löytyvät myös harrastelista. Perheeseen kuuluu avovaimo ja kaksi poikaa.

Anton tuli Finnairin rahtiin vuonna 1994, ei kesätöihin vaan tarkoituksenaan jäädä pysyvämminkin. Aluksi

hän teki erityyppisiä töitä varastossa, niitä ovat seuranneet 11 vuotta järjestelmiehenä, rahtitaksissa. Antonin rahdissa työskentelyn aikana kasvu on ollut suurta ja tapahtumia on ollut riittämiin. Rahti on erotettu omaksi tulosvastuulliseksi yhtiökseen, henkilökunta on kokenut monia muutoksia, työtavat ovat osittain muuttuneet ja monet käytännöt ja rutiinit ovat, joko unohdettu, tai kehittyneet uusiksi työmalleiksi. Kasvukipujakin on aika ajoin ollut, kai-

kesta on kuitenkin jollakin tavalla aina selvitty.

Työsuojelullisesti rahdissa ollaan nyt kohtuullisessa tilanteessa. Työnantaja on kiitettävällä tavalla mukana ajamassa turvallisuus- ja viihtyisyyssasioita. Luottamusmiehen kanssa yhteistyö toimii. Tällä hetkellä on yhteistyön alla suunnitelmia työntekijöiden hyvinvoinnin ja työssä jaksamisen parantamiseksi. Nykyisen kaltainen työtahti ja työmäärät muodostavat haasteen ja antavat motivaatiota tähän työhön. Onnistuminen edellyttää kaikkien panosta. Työyhteisössä on vallalla positiivinen tekemisen meininki. Äskettäin toteutettu organisaation muutos tosin vielä hiukan hämmentää ja puhuttaa: mikä on muuttunut paremmaksi, ovatko vastualueet tarkentuneet ja onko muutoksella saavutettu todellista hyötyä? Kesän ja lomittajien saavuttua, Anton toivoo rahdin vakinaisen henkilöstön ottavan heidät hyvin vastaan, neuvomalla ja opastamalla oikeisiin työtapoihin ja siten tekemään työn turvalliseksi itselleen ja muille. On paljon mukavampi työskennellä kesä kaverin kanssa, joka tekee työnsä oikein, kuin että hänelle ei ole opetettu oikeata tapaa suorittaa kulloistakin työtehtävää. Tämä tietysti vaatii vakinaiselta henkilökunnalta hiukan kärsivällisyyttä ja ystävällisyyttä. Osaava kesälomittaja on kuitenkin tavoitteena tavoittelemisen arvoinen.

Uutta terminaalia odotellessa Anton toivoo, kuten Vesakin, että henkilökunta otettaisiin mukaan jo suunnitteluun ja kehittämiseen. Yhteistyöllä Anton tarkoittaa sitä, että työntekijöiden edustajia todella kuunneltaisiin ja heidän mielipiteitään myös arvostettaisiin, liian monissa projekteissa työntekijät ovat olleet vain kuunteluoppilaina. Ei saisi unohtaa nykyistäkään rakennusta, työkalut ovat kohta aivan lopussa. Toiminnan pitää jatkua sujuvana ja hyvänä vielä vanhoissakin tiloissa. Tulevaisuutta ei kannata rakentaa nykyisyyden kustannuksella.

ERKKI LUOTO

Koko onnemme kalpamme kärjessä on

Juho Kusti Paasikivi loi Suomen sodanjälkeisen ulkopolitiikan. Eikä siinä vielä kaikki. Hän myös edusti Kokoomusta. Hänen jälkeensä katosivat politiikasta ylevät tunteet niin tyystin, että jäljelle jäi vain pikkumusta.

Tässä hengessä ehdotankin, ilman vinoa hymyä, että lehdistö kaivaisi esiin jostain Mannerheimin sotilaspalvelijana toimineen kirgiisin jälkeläiset. Syntyneen kohun, skandaalin, ja mitä niitä nyt taas olikaan, jälkeen Berliinin sotilasasiamies nimitetään Suomen marsalkaksi. Kekkosellakin on alalla meriittejä sen verran, että ainakin vuoden 1956 vaalit saadaan mitätöityä viimeistään kesäkuun numerossa. Ja mitäpä sitä kansainvälistyvässä maailmassa ainoastaan omiin elostelijoihimme rajoittumaan. Venäjän vallankumouksen suuret voitot voidaan lopultakin laittaa lyhentämättä Stalinin nimiin, hänhän ainoastaan ajoi vaimonsa itsemurhaan.

Toisaalla Lenin-hyväkäs hekumoitisi ranskalaisen chi-chi-tanssija Inessa Armandin syleilyssä, kun oma siippa Krupskaja sattui olemaan nimensä veroinen. Historia tarjoaa loputtoman määrän vääryyksiä korjattavaksi. Tämä edellyttää kuitenkin uusien termien käyttöönottoa lööpeissä. Salarakas tuntuu vähän lattealta kuvailtaessa in-

tialaista Maharadza Udaymania (400 ekr.) ja hänen 16 000 jalkavaimoaan.

Niin, tämän jo mainitun Paasikiven luoman ulkopolitiikan ydin oli toisen maailmansodan jäljiltä kaventuneen kansallisen suvereeniuden palauttaminen. Ensi askel oli solmia rauhansopimukset toisen maailmansodan voittajavaltioiden ns. liittoutuneiden kanssa. Erityisasemassa liittoutuneista oli luonnollisesti Neuvostoliitto. Tarvittiin siis kyvykäs virkamieskunta, jolla oli hyvät tiedot itänaapurimme kulloisistakin aikeista. Ajan myötä ulkoministeriössä näistä taidoista ja tiedoista kehittyi kelpoisuusvaatimus. Alettiin puhua ulkopoliittisesta *stubbstansista*. Vanhat ulkopolitiikan taitajat valittelevat sen vähenemistä.

Paasikiven tavoitteet onnistuivat Suomen valtiollisen suvereeniuden suhteen, mutta maailmalla puhaltelivat kylmän sodan tuulet. Kekkosen ajan ulkopolitiikan mantra olikin *iennytytys*, joka huipentui Helsingin ETY-konferenssiin 1975.

Ei ole helppoa Suomen ulkopoliitiikka, ei. Onpa siinä nuorella miehellä *pureksimista*. Vastuu on kova. Niin pitkään on tämä katainen kanssa pimeydessä vaeltanut.

LEO BARDY

”

*Neiti, lähtisittekö
meille juomaan teetä
ja kokeilemaan nato-
yhteensopivuutta.*

”

Palkkausjärjestelmä puhutti ITA:n kevätkokouksessa

Jukka Korhonen

■ Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA ry:n kevätkokous pidettiin 29.3. 2008 HTY:n tiloissa Helsingissä.

Liitosta kokoukseen osallistuivat puheenjohtaja **Juhani Haapasaari** ja **Reijo Hautamäki**. Kokouksessa käsiteltiin sääntömääräiset kevätkokousasiat. Keskustelua herätti palkkausjärjestelmä ja varsinkin sen henkilökohtainen palkanosa.

◀ ITA:n puheenjohtaja **Juha Grundström** ja nuorisovastaava **Mari Stenberg** kukittivat eläkkeelle lähteneen **Martti Holopaisen** ja liittoon varapuheenjohtajaksi siirtyneen **Reijo Hautamäen**.

Väärin sodittu

Unioni-lehden 1/2008 elokuva-arvostelussa: Raja 1918, käytetty terminologia on herättänyt lukijoiissamme kysymyksiä. Lehden päätoimittajana vastaan sisällöstä seuraavalla tavalla:

■ Itsekin elokuvan nähneenä pän merkillä yksioikoisesti käytetyn 'vapaussota'-termin. Se ei ole käypä kuvaamaan aikaa, jota elokuvasa eletään. Elokuva sijoittuu aikaan sotatoimien jälkeen ja vapaudenkin kanssa oli vähän niin ja näin.

Historia on antanut myös vähemmän rakkaalle lapselleen monta nimeä. Jo mainitun vapaussodan lisäksi on ainakin: luokka-, kansalais-, veljes-, ja sisällissota, sekä Suomen sota 1918. Kapinoista löytyy puna- ja torpparikapina. On vuoden 1918 tapahtumaa ja vallankumousta. Ehkä vakiin-

tuneen nimityksen puute tuo esiin, yhtäältä nykyihmisen hämmennyksen tämän pöyristyttävän tapahtumasarjan edessä, toisaalta kertoo joidenkin rajalinjojen edelleen jatkuvasta olemassaolosta.

Vuoden 1918 katastrofin mittasuhteet ja välilliset vaikutukset ovat niin monumentaaliset, että kieltäydyntamasta 'oikeita' vastauksia tai nimiä tapahtumalle. Mitä me voimme 90 vuotta myöhemmin tästä ymmärtää? Vain äkillisen kansallisen mielenhäiriön.

JM KOSKINEN

Näinköhän sinut löydän?

■ Seis, sinä lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen tarkoittamia töitä tekevä mies ja/tai nainen.

Sinua etsii kymmenen vuoden kypsä ikään ehtinyt toimituskunta. Olen huumorintajuinen, omillani toimeentuleva, autoileva, tanssitaiteinen ja viriili. Olen elämäni kohtuullisen tyytyväinen. Etsin kuitenkin sinua kirjoitus- ja/tai valokuvaustaitoinen, elämää; erityisesti työelämää, monipuolisesti pohdiskeleva elämänsulostuttaja.

Toisin sanoen olet tyypillinen ilmailualalla työskentelevä henkilö. Jos tunnistit itsesi kuvauksesta. yst. vast. pyyd. toim. Unioni-lehden päätoimittajalle: juha-matti.koskinen@iau.fi, tai toimitussihteerille: pekka.kainulainen@iau.fi.

ps. Juolamot ja liittoon kuulumattomat älkää vaivautuko.

IAU:n kesäpäivät elokuussa Tampereella

Tervetuloa!

■ Liiton kesäpäivillä 23.–24.8.2008 on taas luvassa monipuolista ja virkistävää ohjelmaa.

Kesäpäivien majoittuminen on Tampereen kylpylässä. Kylpyläosasto on vapaasti käytettävissä koko ajan.

Ohjelmaan kuuluu myös käynti Särkänniemen Elämyspuistossa. Tarkempi ohjelma julkaistaan myöhemmin.

Kylpylässä tarjotaan lauantaina lounas ja päivällinen, sekä sunnuntaina aamiainen ja lounas.

Kesäpäiville voi osallistua liiton jäsenten lisäksi myös perheenjäsenet. Ilmoittautua voi liiton jäsensivuilla (<https://member.iau.fi>).

Jos sinulla ei ole käytettävissäsi internet-yhteyttä, voit ilmoittautua puhelimitse **Reijo Hautamäelle** 09 47857 221 tai **Pekka Kainulaiselle** 09 47857 227.

Ilmoittautumisaika päättyy 31.5.2008. Kylpylän koosta johtuen paikkoja on rajoitetusti.

Suojaa silmäsi iskuilta

■ Tammikuussa uutisoitiin tsekki-läisen pujottelun maailmanmestarin saaneen silmävamman, kun sampa-panjapullon korkki oli osunut hänen silmäänsä. Ranskassa tämantapaisia tapaturmia sattuu vuosittain tuhansia ja Suomessakin muutamia.

Kevään juhlien lähestyessä Näkövammaisten Keskusliitto kehottaa suojaamaan silmät, jotta ilo ei muuttuisi itkäksi.

Näkövammaisten Keskusliitto

Suojaa silmäsi iskuilta!

**NÄKÖVAMMAISTEN
KESKUSLIITTO RY**

www.nkl.fi

ANNA PALAUTETTA!

■ Mikä oli tämän lehden paras juttu? Oma juttuideani tai muu kommentti. Vastaukset: iau@iau.fi tai PL 337, Unioni-lehti, 00531 Helsinki.

The 5th Anniversary Airport Crew Party 2008

KÄSTYÖLÄISET

BLACK POODLE

PLAYERS

HAPPY HOUR

07pm-09pm

*Ennakkolipulla
jonottamatta sisään*

Hinta 12 e

at Studio 51

Friday 23/5

07pm-04am

 Servisair

 AIRPRO

 NORTHPORT

 STAFFPOINT

 FINAVIA

 Nolite

 Ain FINLAND

 WineTavern.com

 **CARLTON
HELSINKI**

 Luv

 Cochon

 **VODA
CLUB & RESTAURANT**

Sampo

Pankki

Lipunmyynti:
 Travel Services 24h 0600-03360 (1,46 €/min+ppm)
 Max 040 555 0737, max@airportcrewparty.com

Kannat kattoon, viikset tiskiін hokkarit Ruissalo-asentoon!

■ Airport Crew Party on ennen kaikkea lentoasemilla, tai niiden välittömässä läheisyydessä työskenteleville iästä, sukupuolesta, rodusta tai asemasta riippumaton avoin, keskustelu-, tutustumis- ja tanssilaisuus, jossa tarjoillaan myös virvokkeita. Mies idean takana on **Max Wuori**, henkilön tuntevana voin vakuuttaa, että hänen motiivinsa ovat huomattavasti alhaisemmat.

Toden totta, niilläkin motiiveilla on

juhlien historian aikana luotu lentoasemayhteisölle niin paljon emotionaalista sisältöä, sekaannusta ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, että siitä pitäisi myöntää ansiomerkki tai nostaa syyte.

IAU ry tervehtii 5-vuotiaasta Airport Crew Partya, ja toivottaa: hauskaa kes-tiä, pitkää ikää ja kiistää vastuunsa.

Airport Crew Party ravintola Studio 51 perjantaina 23.5.2008.

JM KOSKINEN

Sinikka Hakala eläkkeelle

■ IAU:n toimistossa vuodesta 1995 alkaen työskennellyt toimistonhoitaja **Sinikka Hakala** jää eläkkeelle 1.5.2008 alkaen.

Toimistonhoitajana Sinikka on vastannut mm. puhelinkeskuksesta, liiton kokousten ja muiden tilaisuuksien järjestelystä, sekä toimiston hoitoon liittyvistä käytännön tehtävistä.

Sinikka tuli liittoon töihin kun toimisto sijaitsi vielä Elimäenkadulla. Lähes kolmentoista vuoden työrupeaman aikana liiton toimisto on ehtinyt muutttaa ensin Mäkelänkadulle, ja siitä edelleen Hakaniemeen osin yhteisiin tiloihin muiden kuljetusliittojen kanssa. Monia muutoksia on vuosien mittaan

tapahtunut, mutta Sinikan iloisuus, ystävällisyys ja tehokkuus ovat pysyneet muuttumattomina.

Haluamme kiittää Sinikkaa ansiokkaasta työstä liiton sekä jäsenistön hyväksi ja toivotamme leppoisia ja mukavia eläkepäiviä.

Sinikka kiittää

■ Kiitän kaikkia yhteistyökumppaneita, työtovereita sekä jäsenistöä antoisista työvuosista ja hyvästä yhteistyöstä.

SINIKKA HAKALA

KUVAKULMA

25. kerran järjestetty Ay-jalkapalloturnaus Lahden suurhallissa päättyi kotijoukkueen Lahti Trion (SAK, Toimihenkilöt ja Akava) voittoon. Ilmailualan SAS/Blue1-joukkue siirtyi laulukuo-roon pudotuspeleissä UPM Kuusankoskelle kärsityllä, niukkuuttaan kirvelevällä, 2–8 tappiolla. Seuraavaksi he suunnittelevat osallistumista Ay-kuorofestivaaleille.

UNIONIN ILMESTYMINEN 2008

Numero 3 ilmestyy 20.6, aineisto toimitukseen 2.6.

Numero 4 ilmestyy 12.9, aineisto toimitukseen 25.8.

Numero 5 ilmestyy 31.10, aineisto toimitukseen 13.10.

Numero 6 ilmestyy 5.12, aineisto toimitukseen 17.11.

ILMOITUSKOOT JA HINNAT (alv 0%)

Koko sivu, 180 x 230 mm, 240 €
½ sivua, 180 x 115 mm, 120 €
2/6 sivua, 118 x 115 mm, 80 €
1/6 sivua, 57 x 115 mm, 40 €

Ilmailualan Unioni IAU ry

John Stenbergin ranta 6
PL 337
00531 HELSINKI

faksi: (09) 4785 7250

Puhelin: (09) 4785 71 (vaihte)

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.iau.fi

Puheenjohtaja	Juhani Haapasaari	(09) 47857 220
Varapuheenjohtaja	Reijo Hautamäki	(09) 47857 221
Liittosihteeri	Juha-Matti Koskinen	(09) 47857 225
Sopimussihteeri	Arto Kujala	(09) 4785 7222
Työympäristösihteeri	Pekka Kainulainen	(09) 4785 7227
Taloussihteeri	Ari Miettinen	(09) 4785 7228

Jäsenasiat	Ari Miettinen	(09) 4785 7228
	jasenasiat@iau.fi	

Ilmailu- ja Rautatiekuljetusalan Työttömyyskassa

Kaisaniemenkatu 10, 8. krs.
00100 HELSINKI

faksi: (09) 4785 7209

sähköposti: etunimi.sukunimi@iau.fi

kotisivut: www.irkatk.fi

Kassanhoitaja	Paula Seppälä	(09) 4785 7200
Kassanhoitaja	Sari Meling	(09) 4785 7202
Kassanhoitaja	Mirva Virtanen	(09) 4785 7203
Kassanhoitaja	Janne Becker	(09) 4785 7201

Tietoisku

Kuka on vastuussa vaurioista?

■ Työpaikan ja työympäristön työturvallisuudesta vastaa työnantaja. Työnantaja voi siirtää päätäntävaltaa ja vastuuta linjaorganisaatiossa esimiehille. Esimiesten työsuojeluvastuu perustuu heidän päätöksenteko- ja toimivaltuuksiinsa. Ohessa on esitetty yleinen taulukko vastuista ja velvollisuuksista. Jos vastuu on yrityksessä jaettu toisin, ratkaisuun tulee kuitenkin sisältää samat asiat.

YLIN JOHTO

- työturvallisuuden yleisjohto ja -valvonta
- turvallisuuden kehittämiseen liittyvien toimintatapojen määrittelemine
- turvallisuuden kehittämiseen tarpeellisten ai-neellisten edellytysten varmistaminen
- alempien esimiesten valinta ja näiden pätevy-yden ja tehtäväjaon vahvistaminen

KESKIJOHTO

- työturvallisuusohjeiden laatiminen ja valvonta
- koneiden ja laitteiden hankinta ja valvonta
- työyhteisön ilmapiirin varmistaminen ja henki-sen työsuojelun edellytysten valvonta
- tarpeellisten esitysten tekeminen ylimmälle johdolle

TYÖNJOHTO

- työn ja työtehtävien suunnittelu
- koneiden ja laitteiden kunnon valvonta
- turvallisten työmenetelmien ja henkilökohtais-ten suojainten käytön valvonta
- työnopastus

TYÖTEKIJÄ

- ohjeiden ja määräysten noudattaminen
- omasta ja muiden työntekijöiden turvallisuudesta huolehtiminen

- vaaroista ilmoittaminen ja vaaratekijöiden pois-taminen mahdollisuuksien mukaan
- turvalaitteiden ja suojalaitteiden käyttö ja asia-mukainen hoito

ALIHANKINTATYÖT

Alihankintatoissa työn johto ja valvonta sekä työ-suojeluvastuu säilyvät alihankintaa tekevällä työn-antajalla. Alihankintatyön tilaavan työnantajan on huolehdittava siitä, että alihankintatyönantaja ja hänen työntekijänsä saavat riittävät tiedot työpai-kan vaara- ja haattatekijöistä. Myös alihankinta-työnantajan tulee pitää tilaajatyön antaja ajan ta-salla työhönsä liittyvistä työturvallisuusasioista. Työsuojeluun liittyvät vastuusuhteet tulee kirjata tilaaja-toimittajasopimuksiin.

VUOKRATYÖ

Työvoimaa vuokralle antava työnantaja vastaa työsuojelun perusvelvoitteista kuten työterveys-huollon järjestämisestä. Työn teettävä työnantaja vastaa työn tekemisen edellytyksistä ja olosuhteis-ta omalla työpaikallaan. Kun työn johto ja valvon-ta siirtyvät työn teettäjälle, siirtyy teettäjälle myös vastuu työhön liittyvästä työsuojelusta.

TIIMITYÖ

Tiimityössä työsuojeluvastuu säilyy työnantajien edustajilla. Jos työntekijät työskentelevät ilman vä-litöntä työnjohtoa, työsuojeluvastuu siirtyy yle-mille esimiehille. Heidän on huolehdittava siitä, että tiimissä työskentelevillä on tarpeellinen työ-suojeluosaaminen.

LÄHDE: Työsuojelutoiminta työpaikalla,
Työturvallisuus työpaikalla -työkirja,
Työturvallisuuskeskus